

KICER
KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

FACULTY OF EDUCATION,
UNIVERSITY OF PRISHTINA
"HASAN PRISHTINA"

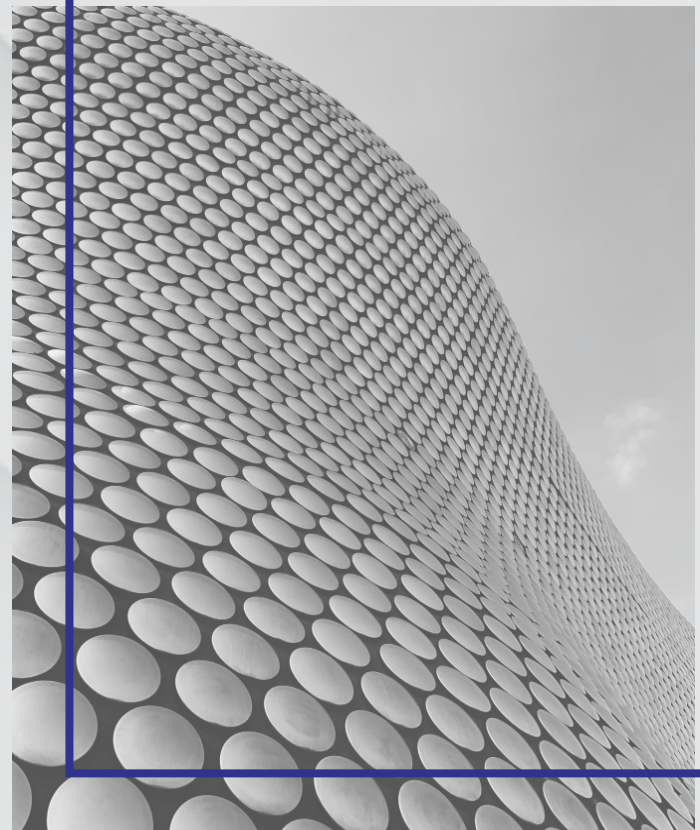
KOSOVO INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATIONAL RESEARCH KICER 2022

Theme:

*Fostering an evidence-based
approach to education in a
changing context*

Conference dates:

10–11 June 2022

BOOK OF ABSTRACTS

Prishtinë, 2022

Book of Abstracts

Kosovo International Conference on Educational Research

Kicer 2022

Prepared by: Faculty of Education, University of Prishtina

Design: Level Advertising Agency

Publisher: Faculty of Education, University of Prishtina

Acknowledgments:	9
Scientific Board	9
Organizing Board	9
Welcoming remarks	10
About the conference	11
Keynote presentations	14
Theme 1: Education Policy and Reform	17
Abstracts in English language	17
Distributed, shared, and collaborative leadership: opportunity for successful curriculum implementation	17
Are home educational resources and enjoyment with science predictors of students' science achievement: Perspective from PISA 2015 in Kosovo?	18
The impact of studying Multicultural Education course on students' cultural diversity awareness	18
Abstracts in Albanian language	20
Zhvillimi i arsimit të lartë në Kosovë, 1960-1990	20
Sfidat e mësimdhënësve klasor në aplikimin e mësimdhënies së diferencuar në procesin mësimor (Poster Presentation)	21
Theme 2: School Autonomy, Culture, and Development	22
Abstracts in Albanian language	22
Roli i kulturës së komunikimit të drejtorit në procesin e menaxhimit të shkollës	23
Roli i drejtorit në sigurimin e cilësisë në shkollë (Poster Presentation)	23
Theme 3: Teacher Practice, Identity, and Professional Development	24
Abstracts in English language	24
Rethinking teaching post-COVID-19: What do Kosovo educators and parents think about Online Teaching?	24

The impact of the reciprocal teaching method on reading comprehension of mathematical word problems	25
A qualitative analysis of student teachers' perceptions towards online learning due to the COVID-19 pandemic	26
Teachers' perception on the impact of manipulatives in early childhood mathematic education	27
The role of the E-school as a platform that enables the evidence-based learning process	28
Indicating factors of teachers work and mental health during the covid-19 pandemic	29
The effect of the MathCityMap application on solving geometry problems	30
A survey on primary school teachers' intercultural communication competence in North Macedonia	31
Challenges of implementing school based teacher's professional development	32
The student teacher as researcher: a journey towards meaningful and applicable practice	33
Teaching with the textbook Albanian Language for the 6th grade in the implementation of the new school curriculum	34
Teacher training and digitalization - development concepts and perspectives: The importance of teacher training in the era of digitalization	35
Problems and Challenges Faced by Teachers in Special Education: A Qualitative Analysis from Teachers' Perspectives (Poster Presentation)	36
Impact of using Desmos on graphical representation of quadratic functions (Poster Presentation)	37
Abstracts in Albanian language	38
Pikëpamjet e prindërve kosovarë për detyrat e shtëpisë në shkollën fillore	38
Vlerësimi i shkathtësive të menaxhimit të klasës në shkollat e komunës së Prizrenit	39
Motivimi i mësimeve dhe ndikimi i tij në ngritjen e cilësisë së mësimeve	40
Strategjitë motivuese në mësime dhe Gjuhës Angleze si gjuhë e huaj në shkollat fillore të Kosovës	41
Dallimet mes mësuesve të fillores dhe atyre lëndor ndaj parapëlqimit të formave të zhvillimit profesional	42

Mendësia fikse dhe e rritjes te mësimdhënësit e ciklit të ulët të shkollave publike dhe private	43
Qëndrimet e mësimdhënësve kundrejt nxënësve të cilët belbëzojnë në shkollat fillore të Mitrovicës	44
Roli i zhvillimit profesional të mësimdhënësve në zbatimin e metodologjive bashkëkohore të mësimdhënies	45
Qasja e mësimdhënësve dhe vlerësimi i nxënësve në klasat me diversitet kulturor	46
Efektshmëria e zhvillimit profesional të mësimdhënësve në Kosovë	47
Identifikimi i nxënësve me vështirësi në të folur dhe në të shkruar nga ana e mësimdhënësve klasor	48
Të kuptuarit e konceptit “Mësimdhënësi lider”	49
Përjetimet e mesimdhënësve gjatë zbatimit të reformës kurrikulare në arsimin parauniversitar për përmirësimin cilësis së arsimit	50
Bashkëpunimi mësimdhënës-prindër në arsimin fillor cikli i ulët në komunën e Mitrovicës (Poster Presentation)	51
Realizimi i strategjisë me nxënësin në qendër përmes mësimin kabinetik (Poster Presenation)	52
Qasja e mësimdhënësve dhe vlerësimi i nxënësve në klasat me diversitet kulturor (Poster Presenation)	53
Praktika e mësuesit, identiteti dhe zhvillimi profesional (Poster Presentation)	54
Theme 4: Student Motivation, Competencies, and Performance	55
Abstracts in English language	55
A Way of Improving Students’ Level of Knowledge through Formative Assessment	55
Affective Variables in foreign language learning process	56
Students’ experience with hybrid learning – Advantages and challenges	57
Stimulation of Active Visual Perception Trough the Visual Arts in Teacher	58
The Struggle and Motivation for Mathematics Learning: Students’ perspectives from the TIMSS 2019 data	59
Using Edutainment for Improving Academic Performance	60
Technology-enhanced second language reading environments and learner motivation	61
Analysis of mathematics achievements and students’ skills through the stem project-based learning. A case study	62

The impact of math trail through the MathCityMap app on raising students' motivation to learn math	63
Effects of Critical Thinking on the assessing learning outcomes in lower secondary schools	64
Understanding and solving proportion problems throughout-of-class practices	65
Reciprocal Links between Achievement Emotions and Academic Performance: A Conceptual Replication Study	66
The impact of metacognitive strategies on improving students' academic achievement in solving contextual problems from geometry	67
Effectiveness of Peer Assessment on primary school student's performance in arithmetic skills	68
Abstracts in Albanian language	69
Psikoterapia e kohezionit të brendshëm: Një alternativë për të rritur performancën profesionale	69
Të arriturat akademike të adoleshentëve dhe mirëqenia subjektive: Roli i faktorëve shkollor	70
Strategjitë më efektive të mësimdhënies dhe mësimnxënies për edukim kualitativ nga perspektiva e mësimdhënësve dhe nxënësve (Poster Presentation)	71
Shfrytëzimi i edukimit për STEM në përmirësimin e arritjeve të nxënësve në matematikë dhe zhvillimin e shkathtësive për jetë	72
Zhvillimi i karrierës tek adoleshentët me aftësi të kufizuara në Kosovë	73
Arsim i bazuar në kompetenca, sfidat e mësimdhënësve në zhvillimin e kompetencave kryesore të të nxënësve	74
Përdorimi i Mësimdhënies së Bazuar në Projekte (MBP) në qasjen STEM për përmirësimin e njohurive të nxënësve në gjeometri dhe zhvillimin e shkathtësive për jetë	75
Ndikimi i edukimit realist matematikor në aftësinë e nxënësve për të shtruar probleme matematikore	76
Rregullimi Emocional drejt Suksesit Akademik: Emocionet Pozitive dhe Negative	77
Motivimi, kompetencat dhe performanca e nxënësve (Poster Presentation)	78

Paragjykimet kundrejt nxënësve me nevoja të veçanta	79
Ndikimi i problemeve me bashkëmoshatarë tek paraqitja e shenjave të depresionit dhe ankthit tek adoleshentët e rinj	80
Theme 5: Early Childhood and Preschool Education and Intervention	81
Abstracts in English language	81
Early intervention in autism	81
The improvement of cognitive qualities through play in early childhood (Poster Presentation)	82
Abstracts in Albanian language	83
Të mësuarit e koncepteve shkencore përmes lojës te fëmijët 4-6 vjeç	83
Efekti i shumëgjuhësisë në edukimin e fëmijëve parashkollorë (Poster Presentation)	84

Acknowledgments:

We would like to express our gratitude to scientific and organizing boards for their effortless contribution in organizing KICER 2022!

Scientific Board

Prof. Asoc. Dr. Kastriot Buza, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Asoc. Dr. Hatixhe Ismajli, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Dr. Eda Vula, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Asoc. Dr. Fatlume Berisha, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Dr. Begzad Baliu, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Asoc. Dr. Bahtije Gerbeshi, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Asoc. Dr. Naser Zabeli, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Ass. Dr. Ganimete Kulinxha, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Asoc. Dr. Zeqir Veselaj, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Ass. Dr. Albulena Metaj, Faculty of Education, University of Prishtina

Organizing Board

Ass. Dr. Fjolla Kacaniku, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Donika Koliqi, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Jeta Aliu, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Blerina Tafolli, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Faton Mazreku, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Arian Musliu, Faculty of Education, University of Prishtina

Welcoming remarks

Organized by the Faculty of Education, KICER conference has become an annual regular forum that brings together researchers and practitioners from local and international context in view of the need to advance the education research visibility in Kosovo. In addition, this conference also provides a mechanism that will increase the interaction between various stakeholders such as teacher educators, policy makers and practitioners. This interaction is crucial in the efforts to establish evidence-based decision making and policy design in education.

The conference will provide an opportunity for research evidence to encourage this type of interaction in the dimension of developing teacher practices, improving student experiences in schools as well as developing school culture that are oriented towards developing quality of schooling.

The Faculty of Education is committed to play this part of the mission that relates to fostering interaction between teacher education institutions and school practices while this conference is one of those instruments that in addition has a direct impact on developing teacher educator practices. Taking such a leadership role in the area of developing teacher practices is a challenging task but also an expectation for the Faculty of Education. We look forward to this years' experience with the view that this experience can lead into more focused conference themes for years to follow.

Kosovo school system has reached this point that there is no lack of qualified teachers in the system, but it is also the time that Kosovo teacher education system responds to the need to create teaching profession that is a driver of school change. Approaching this intensifying debate by grounding the judgment on evidence based practices is the right way forward. The Faculty of Education is committed to playing its part of the role in this endeavor and welcomes you to this conference as contributors in this longer term partnership and project.

Prof. Asoc. Dr. Blerim Saqipi

Dean

About the conference

Conference theme: In the current discourse of education reforms, there is a constant demand to improve quality in education and enable a positive change. This year's **KICER conference theme** contributes to this discourse by promoting the improvement of quality in education through an evidence-based approach. The **theme of the KICER 2022 conference** encourages us to think about the importance of fostering an evidence-based approach to education in a changing context.

Although education research has increased over the past decade, at present, a tiny portion of educational research is undertaken by practicing teachers: the vast majority of such research is conducted by university-based academics involved in teacher education who do not teach in schools. However, there is a growing awareness that this linear approach of conducting education research is not always effective in inducing education change.

Therefore, **the KICER 2022 conference** aims to promote a change in the trajectory of conducting research in education in line with an evidence-based approach that leads towards a practical contribution of research in the following education dimensions:

- Changing and adapting educational policies for pushing reforms through an evidence-based reality
- Addressing issues related to school autonomy, culture, and development
- Improving teaching practices, tackling identity, and continuous professional development
- Advancing students' motivation, competencies, and performance
- Strengthening early childhood and preschool education and intervention

The KICER 2022 conference is looking for empirical research to show how changes occur in education in an evidence-based context. We accept topics tackling the impact and role of an evidence-based approach to education addressed under the following themes, including (1) education policy and reform, (2) school autonomy, culture and development, (3) teacher practice, identity and professional development, (4) student motivation, competencies, and performance, and (5) early childhood and preschool education and intervention. In detail, a number of questions will be explored through keynote speeches, parallel thematic sessions, panels and working sessions on five main themes, namely:

Theme 1: Education policy and reform

This thematic area aims to address issues that are related to educational policies and reforms in the context of evidence-based practices. Researchers and practitioners can orient their contribution by showcasing their countries experiences in utilizing research for pushing changes in educational policies, as well as the implications of such actions towards real change at all levels. The need to advance curricular documents and implement curricular reform is a vital component of educational policies; therefore, researchers are encouraged to submit papers tackling evidence-based instruments influencing the implementation of curricular changes in educational practice. Papers can also present concrete interventions of tackling change through an evidence-based approach, including the use of evidence from multiple sources of data such as: school data, various curricular analyses, strategic reports and documents, and external evaluations (national and international) data towards quality decision-making.

Theme 2: School autonomy, culture, and development

The thematic area addresses specific issues of interest regarding school autonomy, school culture and school development. Autonomy is considered a powerful management practice that has seen positive results in various school development dimensions. We encourage papers tackling issues of school autonomy and government control from multiple perspectives by capturing a full range of school interventions using an evidence-based approach. Organizational culture is a key element of school success. We welcome papers that examine issues related to school culture by addressing the guiding beliefs, attitudes, expected behaviors and values that impact the way a school operates. In addition, researchers and practitioners are encouraged to discuss topics reflecting on different dimensions of school development. We expect papers investigating different research and evidence-based models in helping schools develop internal capacities to engage in continuous development.

Theme 3: Teacher practice, identity, and professional development

The role and functioning of schools are changing and so is what is expected of teachers. Teachers are asked to teach in increasingly multicultural classrooms; to place greater emphasis on integrating students with special learning needs in their classrooms; to make more effective use of information and communication technologies for teaching; to ensure interdisciplinary by integrating different subjects and promoting STEAM; to engage more in planning within evaluative and accountability frameworks, and; to do more to involve parents in schools. In addressing teacher profession complexity, we welcome papers tackling changes in teacher practice and professional development either from a general perspective (i.e. effective and student-centered teaching practice, teacher identity and teacher professionalism) or a specific perspective (i.e.

the impact of using technologies for improving quality of teaching and learning in Mathematics) by using an evidence-based approach. Innovative topics tackling new teaching practices and professional development approaches in the framework of “teachers as researchers”, “teachers as agents of change”, “teachers as adaptive experts”, and “teachers as leaders”, are encouraged. Researchers and practitioners are also welcomed to address topics related to the shaping of teacher identity, including subject-teacher identity, in efforts to understand their learning and change trajectory.

Theme 4: Student motivation, competencies, and performance

The thematic area addresses issues that are related to evidence-based approaches to student motivation, development of competencies and improvement of student performance. Researchers and practitioners are encouraged to address topics investigating the impact of specific interventions in improving student academic performance (either from a general perspective or focusing on specific subject areas, such as: Chemistry, Biology, and History, to name a few). Papers can also examine the understanding of student self-efficacy, learning and motivation. In addition, we encourage topics investigating effective strategies and modalities of student competence development and improving their performance (influencing factors and implications in practice).

Theme 5: Early childhood and preschool education and intervention

Quality pre-primary education is the foundation of a child’s journey, every stage of education that follows relies on its success. We welcome papers addressing a range of topics, including: factors that predict children’s readiness for school, the impact of play as a strategy for learning and skills development in early childhood, the impact of early childhood interventions on children’s later achievements in school, the link between parenting styles and development of knowledge, skills and values of children, and the role of positive parenting in the development and academic achievement of children. All topics covered under this thematic area are encouraged to concentrate on evidence-based lenses.

Keynote presentations

Prof. Janez Krek,

Faculty of Education, University of Ljubljana, Slovenia

Topic: Trends in research: The Primary School Education Plan, Action Research and School Self-evaluation

Abstract

Since the 2008/2009 school year, every primary school in Slovenia has had to prepare its own “school moral education plan” and undertake its moral education activities on the basis of this plan. The basic content areas of the moral education plan are prescribed by law, but the legal provisions allow schools to exercise professional autonomy. It is required that schools perform school self-evaluation which is also linked to action research methodology. After a decade of the implementation of moral education plans Janez Krek, Tatjana Hodnik and Janez Vogrinc conducted an empirical quantitative-qualitative study aimed at analyzing them in terms of content. The objective was to determine the extent to which the plans include and how they define the prescribed content areas, as well as the extent to which they include and how they define additional content areas that are not prescribed by law but could be included by schools depending on their individual particularities and the specific challenges of their environment. According the research results we will explain how upgrading moral education activities through the school moral education plan would require reconsideration and upgrading of the concept, continuous state support for the self-evaluation of schools specifically in this area, and support for schools to gain a deeper professional understanding of current moral education challenges and of forming moral education strategies that differ with regard to the content differences in the reasons for individual moral education challenges.

Keywords: primary school moral education plan, preventive activities, moral education measures, school self-evaluation, authority

Prof.Asoc.Dr. Cory Callahan,

University of Alabama, USA

Topic: The importance of treating equity through teacher education

Abstract

In this presentation Dr. Cory Callahan will discuss common characteristics of strong, equitable systems of schooling from around the world. Citing contemporary research from the European Journal of Teacher Education, the Official Journal of the European Union, and the European Commission's report on Equity in School Education in Europe, Callahan will explore findings from Europe, Asia, North America, and Australia, which despite very different historical and social contexts, tend to demonstrate common characteristics for equitable schooling. While each characteristic deserves its own presentation, here Callahan will center the discussion around a characteristic arguably within the most direct influence of teachers and teacher educators: developing and supporting well-prepared teachers. Callahan will advocate for preparing teachers to design and implement inquiry-based instruction; the pedagogical approach that research suggests develops the skills, knowledge, and dispositions needed for an empowering educational experience. The presentation will encourage teachers in each subject area to consider designing and implementing problem-based curriculum materials and classroom events to help all students develop their capacity to think critically and subsequently help students take control of their learning and their futures. A century of research from cognitive psychology and neuroscience—from Dewey, Montessori, and Vygotsky in the early 1900s to the Committee on How People Learn from a few years ago—suggests that information processing tends to activate only when learners feel an authentic desire to know more: sensemaking does not simply occur with the introduction of new data, regardless of how sophisticated delivery systems or incentive programs become. Callahan will conclude the presentation with a discussion of ways to minimize the challenges teachers face when designing and implementing inquiry-based instruction and then answer questions from the attendees.

Keywords: teacher education, equity, inquiry-based instruction

ABSTRACT

Prof. Kreshnik Begolli,
University of California Irvine, USA

Topic: Transforming cities to foster children’s 21st century skills and equity at the intersection of play, urban planning, the science of learning, and community knowledge

Abstract

Most children in the developing world fall behind on international assessments despite similar time spent on instruction (Lavy, 2015) and instructional efficiency could be increased by 30% with the same resources (Agasisti & Zoido, 2019). On a global level, most children spend only 20% of their waking time in school, thus, there is high potential to provide learning opportunities by transforming children’s everyday spaces. While over four decades of evidence in the science of learning has aimed to provide transformative resources in these regards, cultural and contextual factors seem to challenge the translation, adoption, sustainability, and scalability of learning principles into everyday spaces and school curricula (see Graesser et al., 2021; Pashler et al., 2007; Pomerance et al., 2016). Also, most of this evidence comes from western, educated, industrialized, democratic communities questioning the generalizability of research findings to understudied populations and contexts (Henrich et al., 2010) as well as equitable access to innovative educational practices. A promising initiative in this regard is the Playful Learning Landscapes (PLL) initiative with published evidence for improving children’s cognitive and academic abilities through the power of play within a research practice partnership framework that centers community stakeholders in the process of (co-)designing interventions. Evidence from PLL’s in Prishtina, Kosova and internationally provide promising prototypes for co-designing playful learning environments in parks, libraries, grocery stores, public transit, museums and other public spaces. It also gives recommendations and examples of city/neighborhood government engagement and urban planning policy that are inclusive and equitable through cross-sector partnerships that aim to overcome the issues that have traditionally plagued sustainability, adoptability, scalability, and generalizability of successful interventions. Thus, centering the community needs and partnerships with all stakeholders in the process of co-design of interventions and policy recommendations can transform our cities and curricula to prepare children across the world with 21st century skills.

Keywords: play, urban planning, the science of learning, community knowledge

Theme 1: Education Policy and Reform

Abstracts in English language

Distributed, shared, and collaborative leadership: opportunity for successful curriculum implementation

Dr. Osman Buleshkaj,
Education Consultant

Abstract

This aim of this study was to explore leadership practice for curriculum implementation in Kosovo schools. Experiences of educational leaders from central, municipal, and school level to guide and enable school-based curriculum implementation through school autonomy, re-organization, and professional collaboration, were explored. Research shows that there is a key link between the purpose and goals of education, as well as the actions of educational leaders. Leading, as a process, is related to sustainability, and the relationship between leadership and sustainability, is the right path to large-scale reform. The perception of school leadership and how it is impacting school performance and implementing change, has gained importance among many scholars. Factors affecting curriculum implementation, the need for schools to build communities of learning, steps in developing and implementing quality curriculum, and main directors for countries intending to reform school systems and implement new policies, were explored in this study. Curriculum leadership as practiced in Kosovo and as literature highlights, requires an approach, and represents an opportunity for a new way of leading. This leadership integrated models of distributed, shared, and collaborative leadership as practical approaches to leading curriculum implementation in times of major policy and system change. A case study methodology was conducted involving 24 participants representing educational leaders from Ministry of Education and municipalities, school principals, teachers, and curriculum coordinators. Two methods of data collection were applied using interviews and focus group discussions. Six questions elaborated in this study shed light on different leadership strategies and approaches recognized as successful for implementing curriculum reform. Finally, this study proposes a six steps approach for leading curriculum implementation.

Keywords: Distributed leadership, education policy, leading curriculum, school leadership, professional collaboration

ABSTRACT

Are home educational resources and enjoyment with science predictors of students' science achievement: Perspective from PISA 2015 in Kosovo?

Arlinda Bytyqi-Damoni,

Faculty of Education, University of Prishtina

Albulena Metaj-Macula,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

There are a lot of essential factors and dimensions associated with academic achievement. They are often addressed within the school infrastructure, learning environment, personal characteristics, and other moderated factors. Home educational resources are perceived as essential elements which influence and shape the conditions for better outcomes related to students' learning. A wide range of research on students' academic achievement has revealed that home educational resources and parental support are significant preconditions for students' achievements. Hence, investigating students' opinions on home educational resources appears to be an essential variable to reveal underlying aspects of their achievement in science. This study aims to determine whether students' statements regarding home educational resources are related to their science achievement and whether these opinions could predict their results in science achievement. Data from the large-scale assessments focusing on Kosovo's review in PISA 2015 will be used in this study. Descriptive analysis and linear regression will be used through IBD IEA to analyze the data and address the aim and research questions accordingly. Results indicate that home educational resources could be associated with students' science performance. Hence, findings may add to the growing research about the broader impact on formal and informal learning contexts and resources as essential predictors for academic success, particularly in this study on students' science achievement. Findings could be an added value to support the policymakers, teachers, and parents on the multilevel support needed to enhance and support better academic results.

Keywords: Pisa, student science achievement, students 'opinions, home educational resources.

The impact of studying Multicultural Education course on students' cultural diversity awareness

Katerina Mitevska Petrusheva,

Faculty of Education, International Balkan University

Fatime Ziberi,

Faculty of Education, International Balkan University

Abstract

In today's globalized society, developing students' multicultural competence and skills for intercultural communication is considered as one of the important aims of education. In this regard, the course Multicultural Education is included in the curriculum of many universities.

With a purpose to assess how much studying the contents of the course Multicultural education can contribute in developing and/or changing students' attitudes and perspectives regarding cultural diversity and raising their awareness about the importance of acceptance and tolerance of multiple cultural perspectives, a research study was done. This study was conducted on a sample of 95 university students from different faculties at International Balkan University in Skopje, Republic of North Macedonia, who are taking the course Multicultural Education, as an elective course. The instrument used is the Cultural Diversity Awareness Questionnaire, which measures students' attitudes, beliefs and perspectives regarding cultural diversity and assesses how much they are aware of different prejudices and biases. This instrument was used at the beginning of the semester, before introducing the students with the concepts and main topics of Multicultural Education and will be applied again, at the end of the semester. The aim is to examine if there are differences in score achieved before and after studying the course. It is expected that the results of this study will give evidence about the impact that education process, concretely through studying the course Multicultural Education, can have on raising students' awareness about cultural diversity issues and its contribution in decreasing different prejudices and stereotypes.

Key words: multicultural competence, cultural perspectives, prejudice.

ABSTRACT

Abstracts in Albanian language

Zhvillimi i arsimit të lartë në Kosovë, 1960-1990

Sefedin Rahimi,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Ky hulumtim teorik ka për qëllim të shtjellojë dhe të hedhë dritë mbi zhvillimet arsimore në Kosovë gjatë shek. XX, me fokus të veçantë arsimin e lartë në vitet 1960–1990. Punimi është një përpjekje për trajtimin e të gjithë problematikës që përmban tema pa anashkaluar aspektin kronologjik të saj. Zhvillimi i arsimit të lartë në Kosovë është analizuar, argumentuar dhe trajtuar në përputhje me rrethanat politike, zhvillimet ekonomike e shoqërore në të cilat kaloi Kosova dhe që ndikuan në zhvillimin e arsimit të lartë në këto vite. Është përcaktuar periodizimi i tij, si dhe janë trajtuar tri fazat e rëndësishme të zhvillimit të arsimit të lartë, janë evidentuar veçoritë që e karakterizuan secilën fazë, si dhe ngjarjet e fuqishme politike siç ishin demonstratat e vitit 1968, që ndikuan në çeljen e Universitetit të Prishtinës. Rol i fuqishëm i këtij universiteti në edukimin e brezit të ri dhe të emancipimit të përgjithshëm shoqëror është një ndër faktorët e demonstratave të vitit 1981, epiqendra e të cilave u bë Universiteti i Prishtinës. Gjithashtu trajtohen qëndrimet e qeverisë së Beogradit ndaj Universitetit të Prishtinës, e cila bënte presion duke rishikuar përmbajtjen e programeve mësimore, me diferencimet ideopolitike në radhën e pedagogëve dhe të studentëve shqiptarë, me rishikimin e kriterëve të pranimit të këtyre të fundit në universitet etj. Këto politika ndaj Universitetit të Prishtinës u thelluan më tej në fund të viteve '80 nga Republika e Serbisë pas eliminimit të Autonomisë së Kosovës, deri në mbylljen përfundimtare të tij. Për përgatitjen dhe shkrimin e këtij punimi është përdorur metodologjia shkencore, duke shfrytëzuar në rend të parë burimet arkivore të ndryshme, shtypin e kohës në gjuhën shqipe e të huaj, si dhe përzgjedhur literaturën historiografike dhe asaj pedagogjike etj. Gjatë kërkimit shkencor, duke u bazuar në burime të shumta, është bërë përpjekje për të hulumtuar, shtjelluar, analizuar dhe për të arritur në përfundime sa më të sakta, për zhvillimin dhe rolin e arsimit të lartë në Kosovë gjatë periudhës së viteve 1960-1990.

Fjalët kyçe: Arsim, zhvillim, avancim, Universiteti i Prishtinës, Kosovë.

Sfidat e mësimdhënësve klasor në aplikimin e mësimdhënies së diferencuar në procesin mësimor (Poster Presentation)

Msc. Arbnora Lladrovci,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Msc. Edona Vitija,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Msc. Cand. Ylberina Veliu,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Është e qartë se qeniet njerëzore në përgjithësi dhe nxënësit në veçanti janë sa të ngjashëm, po aq edhe të ndryshëm prandaj përshtatja e përmbajtjes mësimore nevojave, interesave dhe stileve të të nxënies është e një rëndësie e padiskutueshme. Qasja e mësimdhënies së diferencuar është në fokus të këtij hulumtimi, e cila mundëson përfilljen e dallimeve ekzistuese ndërmjet nxënësve në klsaë përkitazi me përmbajtjen që do të mësojnë, ecurinë didaktiko-metodike të të nxënies si dhe materialet që do të përdoren. Në këtë kontekst mësimdhëniesit hasin në vështirësi të llojeve të ndryshme gjatë aplikimit të mësimdhënies së diferencuar duke filluar që nga planifikimi, identifikimi i veçorive individuale të secilit nxënës, përgatitja e materialeve, përzgjedhja e aktiviteteve etj., andaj qëllimi i punimit përkon me pasqyrimin e sfidave të mësimdhënësve klasor në aplikimin e mësimdhënies së diferencuar përgjatë procesit mësimor. Pasiqë procesi në fjalë shoqërohet me peripeci të ndryshme ky hulumtim adreson pyetjen: Sa është sfidues aplikimi i mësimdhënies së diferencuar në procesin mësimor? Pyetje prej së cilës drivon hipoteza: Aplikimi i mësimdhënies së diferencuar në procesin mësimor është shumë sfidues për mësimdhëniesit klasor. Qasja e këtij hulumtimi është kuantitative, metoda për përzgjedhjen e mostrës është metoda e përshtatshmërisë, kurse instrumenti për mbledhjen e të dhënave është pyetësori elektronik. Të dhënat janë analizuar përmes Pakos statistikore për shkencat sociale (SPSS). Popullatën e studimit e përbëjnë mësimdhëniesit klasor të komunës së Fushë Kosovës (N=137), kurse mbi bazën e "Sample size calculator" për besueshmërinë 95% dhe margjinën e gabimit 3.5%, madhësia e mostrës është n=117. Përmes gjetjeve iu është dhënë përgjigje pyetjeve të studimit duke kuptuar se mësimdhëniesit kanë sfida në aplikimin e mësimdhënies së diferencuar përgjatë procesit mësimor duke aluduar në organizimin, përshtatjen e vëllimit, llojit dhe shkallës së vështirësisë së përmbajtjeve, përmbushjen me aktivitete në përputhje me veçoritë individuale të secilit nxënës duke shtruar kështu nevojën për informim më të thelluar lidhur me implementimin e qasjes së mësimdhënies së diferencuar.

Fjalë kyçe: mësimdhënie e diferencuar, mësimdhënës klasor, sfida

Theme 2: School Autonomy, Culture, and Development

Abstracts in Albanian language

Roli i kulturës së komunikimit të drejtorit në procesin e menaxhimit të shkollës

Fidan Gashi, Naim Husaj, Atdhe Krasniqi,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Në këtë hulumtim kemi shqyrtuar pyetje se cili është roli i kulturës së komunikimit të drejtorit në procesin e menaxhimit të shkollës përmes së cilës kemi identifikuar se çfarë roli ka kultura e komunikimit të drejtorit me mësimmshënësit dhe komunitetin e prindërve në procesin e menaxhimit të shkollës. Roli i drejtorit është që të komunikojë dhe të këshillohet sa më shumë me mësimmshënësit dhe komunitetin e prindërve, të dëgjojë kërkesat, dhe sfidat që ata kanë në mënyrë që të mund të reflektojnë me qëllim që të përmirësohet gjendja e tyre. Në këtë hulumtim është përdorë qasje kualitative përmes së cilës zbulohet se çfarë roli ka kultura e komunikimit të drejtorit me mësimmshënësit dhe komunitetin e prindërve në procesin e menaxhimit të shkollës dhe arritjes së rezultateve. Qëllimi i këtij hulumtimi është të identifikojë se çfarë roli ka kultura e komunikimit të drejtorit me mësimmshënësit dhe prindërit në procesin e menaxhimit të shkollës. Mostra e hulumtimi përbëhet nga 10 drejtorë të shkollave të komunës së Prishtinës dhe nga 5 mësimmshënës dhe 5 prindër të këtyre shkollave. Pra, hulumtimi ka përfshirë 20 pjesëmarrës të përzgjedhur përmes mostrës së qëllimshme. Instrumenti që kemi përdorë në këtë hulumtim është intervista pyetjet e të cilës janë të hartuara për drejtorët, mësimmshënësit dhe prindërit. Pyetjet e intervistës kanë qenë të hapura dhe kanë përfshirë pyetje rreth komunikimit që bën drejtori, mënyrat, format, konsultimet dhe rolin që ka kultura e komunikimit në menaxhimin e shkollës. Procedura e mbledhjes së të dhënave të këtij hulumtimi janë organizuar në këtë formë ku fillimisht është kërkuar leja e tri palëve që janë intervistuar të cilëve i'u është garantuar konfidencialiteti, privatësia, siguria dhe dinjteti si dhe pjesëmarrësit dhe janë informuar plotësisht në lidhje me hapat e hulumtimit. Nga ky hulumtim kuptohet se kultura e komunikimit të drejtorit të shkollës me mësimmshënësit dhe prindërit ka rol qenësor në procesin e menaxhimit të shkollës. Hulumtimi konkludon se drejtorët duhet të angazhohen në zhvillim të vazhdueshëm profesional në mënyrë që të njihen me modalitetet më efektive të komunikimit si proces i udhëheqjes së shkollës. Në këtë hulumtim nuk është përfshirë roli kulturës së komunikimit të drejtorit me DKA, prandaj hulumtimi ka mangësi dhe nuk mund të përgjithësohet.

Fjalët kyçe: drejtor, komunikim, mësimmshënës, menaxhim, prindër.

Roli i drejtorit në sigurimin e cilësisë në shkollë (Poster Presentation)

Flutura Munishi, Qendresa Thaqi, Verona Sylejmani, Dafina Gashi,
Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Mbi çdo vlerësim lidhur me rolin historik dhe aktual të shkollës, është cilësia si një nga përcaktuesit kryesor që e identifikon shkollën, në fakt rolin dhe rëndësinë e saj për një shoqëri dhe komb. Lidhur me cilësinë në mësim, janë të përfshirë faktor të shumtë sepse në rend të parë, në kuadër të sistemit edukativo–arsimor gërshetohen interesa të ndryshme: prej nxënësve, mësimdhënësve, administratorëve të shkollës, familjes, shoqërisë dhe faktorëve të tjerë objektiv – material. Atmosfera pozitive dhe bashkëpunuese luan rol shumë të madh në shkollë. Kjo atmosferë e mirë është zinxhir i cili buron fillimisht nga drejtorja dhe pastaj transferohet te mësimdhënësit, si dhe nga mësimdhënësit te nxënësit. Modeli i drejtimit që drejtuesi zgjedhë të ndjekë ndikon drejtpërsëdrejti në klimën e krijuar në shkollë. Atmosfera pozitive dhe bashkëpunuese nuk është e lehtë të fitohet por kjo arrihet vetëm nëse një drejtor shkollë është bashkëpunues, nxitës pozitiv, merr mendimin e secilit për të ardhur në një përfundim sa më të saktë para se të vepronet në shkollë. Hulumtimi është dizajnuar për të studiuar rolin e drejtorit në përmirësimin e klimës që mbizotëron në shkollë dhe ne ngritjen e cilesise se mesimdhënies dhe mesimnxenies. Ky hulumtim është zhvilluar përmes qasjes sasiore të hulumtimit me metodë përshkruese, ndërsa instrumenti i përdorur është pyetësori drejtuar mësimdhënësve si dhe udhëheqësit të shkollës. Mostra e hulumtimit është përcaktuar përmes modelit tufëz ose kllaster, në kuadër të mostrës së rastësishme. Në këtë hulumtim është bërë edhe analiza e rezultateve nga përgjigjet e mësimdhënësve sipas të cilave mund të konkludojm ndikimin e madh të drejtorisë së shkollës në ngritjen e cilësisë duke përfshirë këtu edhe klimën pozitive të shkollës.

Fjalët kyçe: drejtor, klimë pozitive, mësimdhënës, ngritje e cilësisë, nxënës.

ABSTRAKT

Theme 3: Teacher Practice, Identity, and Professional Development

Abstracts in English language

Rethinking teaching post-COVID-19: What do Kosovo educators and parents think about Online Teaching?

Nora Nimani Musa, *PhD Candidate, University of Ljubljana, Faculty of Education*

Dr. Gezim Krasniqi, *Lecturer in Nationalism and Political Sociology, School of Social and Political Science, The University of Edinburgh*

Abstract

The importance of integrating technology in teaching has been emphasized by many researchers for many years now and schools around the world have started to use it as an engaging tool in their teaching. Schools which have already integrated technology in their instruction have paved their way for online teaching, which has now become necessary/mandatory almost everywhere in the world. In 2019 the outbreak of COVID pandemic has had serious implications on education and imposed the integration of technology in teaching and learning. Teachers and students had to switch from physical classes to online, often with little preparation. The rapid change in teaching and learning environment negatively affected education process. This research focuses on first-grade teachers and parents in Kosovo and the way they managed to deal with online learning. Children who have just entered the first grade, 6-year-olds, were the most vulnerable group of students who beside the emotional challenges also need close supervision during their learning. The main aim of the study was to explore teachers' and parents' attitudes toward online learning and its impact on their students and children. Data collection through a questionnaire was carried out in public schools in Kosovo and involved 41 second grade teachers and 55 parents whose children are second graders but started first grade online in 2020. This was supplemented with semi-structured teacher and parent interviews, which were used to investigate the topic from a different point of view, i.e. try to understand the importance of integrating technology in the development of students' learning skills through an assessment of online teaching's impact on teachers and pupils. The results show that main challenges during online learning include irregular participation of students, children's higher stress levels, shorter classes, and failure to meet curriculum expectations. Teachers showed to be unhappy with online learning, which points out to the urgent need for adequate teacher trainings on technology usage and its integration in learning.

Key Words: Education, Covid-19 pandemic, teachers, students, parents.

The impact of the reciprocal teaching method on reading comprehension of mathematical word problems

Rajmonda Kurshumlia,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

Mathematical word problem solving is an important aspect of teaching and learning mathematics and part of the mathematical curriculum. However, the process of mathematical word problem solving is often accompanied by difficulties by students, which are related to reading comprehension as a first step for solving these problems. The difficulties that students face when solving mathematical word problems create concerns for them, but also for the teachers themselves. Researchers and teachers are focused on finding and implementing appropriate methods and strategies for supporting students in mathematical word problem solving. In this participatory action research the participating teachers collaborated with the researcher, in a process of research and action to implement with students the reciprocal teaching method. The reciprocal teaching method is a method for developing reading comprehension, in this study used for developing reading comprehension of mathematical word problems. This study examined the impact of the reciprocal teaching method on reading comprehension of mathematical word problems. The participants of the research were 160 fifth grade students and seven teachers of these classes. For data collection in this research were used interviews with teachers and diaries with reflective notes of teachers and pre-test and post-test with students. The quantitative data were analyzed with the program for conducting statistical analysis, while the qualitative data were analyzed through thematic analysis. The results have shown that there was a significant improvement of the students' results in the post-test of the mathematical word problem solving. The reciprocal teaching method is an effective method for supporting students for understanding and solving mathematical word problems, therefore, can be included as an approach in the teaching methodology for mathematical word problem solving.

Keywords: mathematical word problems, reciprocal teaching method, reading comprehension, participatory action research.

ABSTRACT

A qualitative analysis of student teachers' perceptions towards online learning due to the COVID-19 pandemic

Elmedina Nikoçeviq Kurti, (PhD cand.),

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

The pandemic situation has had a major impact on individuals in different ways, including also the teacher education. Analysing distance education provided by teacher preparation programs can give new insight into the methods of establishing the effectiveness and sustainability of the distance teacher education program. Since online teaching practices were not common in many countries, particularly in Kosovo, for teacher educators and student teachers this was a very unique situation. This study aims to understand student teachers' views about the process of learning online and about their experiences during a one-year-long period of online teaching due to the Covid-19 pandemic. The participants were 14 pre-service teachers studying at three bachelor programs of the University of Prishtina's Faculty of Education. The interviews were conducted online. This qualitative research used thematic analysis to examine the themes and patterns across the interview data. Results showed that even though students were more opting for face-to-face classes, they consider that online teaching has positive effects on their learning outcomes. Students stated that online learning enables them to develop their research skills, critical thinking, and self-discipline. Students stated that the very important factors that can affect the quality of online teaching are related to student interest and commitment, lecturer preparedness, and their digital skills. The findings have identified advantages and disadvantages in delivering online teaching, opportunity areas for improvements in the delivery of instruction, and also student needs for more qualitative distance learning in the post-pandemic world.

Keywords: COVID-19 pandemic, distance learning, Kosovo, student teachers, teacher education.

Teachers' perception on the impact of manipulatives in early childhood mathematic education

Arbresha Beka, PhD can.

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

Games are one of the main factors accompanying children during their childhood. Ever since children are born they begin to recognize the world around them, and to understand it through concrete actions, various games, manipulative games, interaction, and challenge, facing and solving problems. The purpose of this research was the identification of factors and suitable methods of teaching and learning and to determine the effect of different manipulative games to help children understand mathematical concepts. During research of this study, quantitative and qualitative methods were used. The study involves data collection through questionnaires' and interviews with preschool teachers. Teachers' perceptions in this research demonstrated the results that using of manipulative games with preschool children has an impact in the development on understanding mathematical concepts. The use of manipulative games also had a direct impact on effectiveness and quality during Mathematics classes.

Keywords: preschool children, mathematical games, manipulative, teaching.

ABSTRACT

The role of the E-school as a platform that enables the evidence-based learning process

Blerta Mehmetaj, Medina Xhuraj,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

Evidence-based learning and teaching is a method that aims to assess and analyzes how decisions are made to improve learning and teaching, based on evidence provided by the scientific literature and experiments, or by data and information gathered through teaching and learning, such as assessment evidence, feedback and transparency during the learning process. Evidence-based learning is a latest and much needed phenomenon in 21st century society, so the platforms that allow this type of learning are always needed in education. An online learning platform is an integrated set of interactive services that provides teachers, students and others involved in education with information, tools and resources to support and improve the teaching and learning process (Sap Litmos, 2020), this information can be considered as evidence in the learning process. Due to emergency circumstances in Kosovo, the “E-school” platform was created, which aimed at the development of distance learning but which has contributed to evidence-based learning. Through this study we aim to present the function and role of the E-school, as a platform that enables the evidence-based learning process, as well as the type of evidence that this platform provides for the learning process. By means of this study we are expected to answer the main question of the research on “What is the role of the E-school platform in providing evidence during the teaching process in primary education?”, through the elaborated literature and the research that we will do via questionnaires where participants will be teachers and principals of primary schools in Prishtina. In conclusion, we found that E-school provides evidence electronically to all parties involved in education. Teachers place various evidences there, such as: assessment instruments, lesson plans and student assessment. They have shown willingness to use this platform, although according to them, it has impacted more as a burden among all the physical evidence that is in their permanent routine. We recommend teachers to use the E-school, to develop evidence-based approach, as well as policy makers in providing strategies that facilitate the work of teachers.

Keywords: E-school, evidence-based learning, teachers, platform, leaders.

Indicating factors of teachers work and mental health during the covid-19 pandemic

Shkurtë Bajgora & Zamira Hyseni – Duraku,

University of Prishtina

Abstract

This study aims to investigate the relationship between psychological stress and anxiety of primary school teachers, grades 1 to 5, during the pandemic, with virtual learning and with physical education. This current period is not sufficiently researched, which makes the study even more necessary. In addition, the study will try to look at the impact of other variables such as attitudes for professional development (such as: advancing knowledge about the use of technology, attending trainings, etc.). The study involved 120 primary school teachers in Kosovo (N = 120). According to the correlation analysis the results showed that there is a significant positive correlation between teachers' consumption and psychological stress, $r(120) = .61, p < .01$. Also, there is a significant negative correlation between consumption and anxiety, $r(120) = -.21, p < .05$. In addition, we understand that student motivation for assessment has a significant negative correlation with anxiety, $r(120) = -.22, p < .05$.

Keywords: teachers, psychological stress, anxiety, attitudes for professional development, COVID 19, virtual learning, physical learning.

ABSTRACT

The effect of the MathCityMap application on solving geometry problems

Merita Rrustemi,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

The mathematical trails is an old method that relies on learning outside the classroom. With the development of the technology even the mathematical trails are completed with tracking applications. The MathCityMap app is an app that makes tracking even more attractive to students. The purpose of the study is precisely to examine the impact of the MathCityMap application on student achievement in mathematics, and especially in geometry. The methodology used in this study is collaborative research, with quasi-experimental approach. Sample analysis are two seventh grade of an urban school of Fushë Kosova. In the experimental class geometric concepts were treated through mathematical trails, while in the control class continued with the usual teaching methods. For data collection was used pre-test, pasttest and student card for this external activity. The results showed that the MathCityMap user has influenced not only students' results but also their motivation to do math.

Keywords: geometry, MathCityMap, mathematical trail.

A survey on primary school teachers' intercultural communication competence in North Macedonia

Bujar Adili,

Faculty of Educational Sciences, Goce Delchev University

Jehona Rushidi-Rexhepi,

Faculty of Pedagogy, University of Tetova

Makfirete Ameti,

Faculty of Pedagogy, University of Tetova

Gzim Xhambazi,

Faculty of Pedagogy, University of Tetova

Abstract

Intercultural communication competence is an important dimension in modern teacher's performing. The research investigated whether there is a statistically significant difference in the levels of intercultural communication competence between teachers according to the variables: school cultural structure, gender, seniority, teacher's prior intercultural education and teacher's education degree. A 5 point Intercultural Communication Likert scale of Intercultural Sensitivity Index (ISI) consisting of 11 items was applied to 217 primary school teachers in the Republic of North Macedonia. The scale's Cronbach's Alpha reliability coefficient was found to be 0.87. Descriptive statistics were used to measure levels of teachers' intercultural communicative competence. When interpreting the level of intercultural communicative competence, the interval 1.00–1.79 was evaluated to be "very low", 1.80–2.59 to be "low", 2.60–3.39 to be "middling", 3.40-4.19 to be "high", and 4.20– 5.00 to be "very high". Differences in teachers' intercultural communication competence levels were tested using t-test and One Way ANOVA at $p=.05$. The research findings showed statistically significant differences in teachers' intercultural communication competence levels according to school cultural structure. Teachers working in a multicultural school show a higher level of intercultural communicative competence ($M=3.64$) compared to teachers working in a mono-cultural school ($M=3.39$). No statistically significant differences were found in intercultural communication competence levels according to variables: gender, seniority, teacher's prior intercultural education and teacher's education degree. Teachers need professional development in the field of intercultural education.

Keywords: intercultural education, intercultural communication competence, teacher.

ABSTRACT

Challenges of implementing school based teacher's professional development

Krenare Ibrahim Sahiti,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

Professional development is one of the mechanisms through which the aim is to improve and raise the quality of the education system. In order for this process to be effective it would be best to be school-based and in line with teachers' needs for improvement. The purpose of this research is through the experience of participants to identify the challenges faced by teachers during the implementation of their school-based professional development, how this process is carried out, as well as effective factors in the successful implementation of this process. During this research, was applied the mixed research method, the selection of which was made in order to better suit the nature of this study. There are a total of 146 participating teachers and 8 principals of 8 lower secondary schools in the municipality of Ferizaj. A structured questionnaire was conducted with teachers, while semi-structured interviews were conducted with principals. The results show that the process of implementing school-based professional development faces various challenges. This study found that funding is the main challenge facing this process. Then, inadequate conditions, problems in professional development planning, teachers' lack of interest in participating in professional development activities, etc. Regarding the organization of professional development of school-based teachers, the results from this study show that this process is realized by planning it with special care, taking into account the individual needs of teachers for improvement and being included in the School Development Plan. Meanwhile, the three key factors in the successful implementation of the professional development of school-based teachers turned out to be the human / individual factor, effective cooperation between actors inside and outside the school, as well as effective leadership. Based on the small number of participants we can not make generalizations with the results, however the research also issues a number of recommendations for improving the current situation such as the overall assessment of the current situation and identifying mechanisms for improving this process.

Keywords: teacher, challenges and difficulties, continuous school-based professional development.

The student teacher as researcher: a journey towards meaningful and applicable practice

Christina Egger, Bed,

University of Graz Department of English

Abstract

Student teachers often have to carry out research projects as part of their degree. This has to be seen in the context of an understanding of research as a vehicle for professional development (Burns, 2009) and a view of teachers as active participants rather than passive recipients in knowledge construction (Kostoulas, 2018). However, student teachers often struggle to balance their first research projects with their experiences in the classroom. They may feel that the final stages of their degree are dominated by the production of research at a time when they would prefer to focus on their teaching. Unless they are assigned research projects which they perceive as meaningful and applicable to their own classrooms, they may well abandon research altogether. It is therefore of great importance to design such projects for student teachers. In this talk, I will present a small-scale project I carried out with a university instructor at a secondary school in a small town in Austria. At the time of the project, I was in my first year of teaching and simultaneously completing an ELT Master's programme at university. In an attempt to apply ideas I encountered in my academic studies to my everyday work as a teacher, I decided to investigate my learner's reaction to a Linguistic Landscape (LL) task which had been designed in one of the instructor's university courses. The LL task used in the project went through a process of feedback and revision by the instructor and me before they were trialed with the pupils in class. The pupils then submitted their work for analysis and recorded their reactions to the LL tasks in a questionnaire. In my talk I will take my perspective as a student teacher as the starting point and explore ways of setting up student research projects that generate results which are perceived as meaningful and applicable to practice by other student researchers. I will discuss how projects such as mine can be characterized (classroom research, action research, exploratory practice, etc.; Freeman, 2018) and how they can contribute to teacher professional learning by activating different domains of teacher learning identified by Koffeman and Snoek (2019).

Keywords: teacher researcher, professional development, classroom research.

ABSTRACT

Teaching with the textbook Albanian Language for the 6th grade in the implementation of the new school curriculum

Msc. Habibe Buzuku Pllana,

Senior Officer for Teacher Professional Development, MESTI

Abstract

In this paper will be explored the approach of teaching Albanian language using the textbook Albanian Language for the 6th grade (old textbook) in the implementation of the New Curriculum in Kosovo schools. Parallel to the implementation of the new curriculum, the textbook used in the teaching and learning process is also important. It is of particular interest a study on the implementation of the Curriculum Framework (CF) using the sixth grade Albanian Language textbooks, which will address the issue of compliance and non-compliance of this implementation with the CF and the sixth grade curriculum. This is all the more important knowing that teachers have been trained to implement the CF and they have planned according to CF. Concrete examples will show the discrepancy between the content of the Albanian Language textbook and the New Curriculum, and we will represent ways to overcome the difficulties in teaching and learning to students of this age.

Keywords: curriculum, sixth grade curriculum, CF implementation, Albanian Language textbook 6, teachers, students.

Teacher training and digitalization - development concepts and perspectives: The importance of teacher training in the era of digitalization

Prof.as.dr. Florinda Tarusha, *University of Elbasan*

Prof.as.dr. Ema Kristo, *University of Tirana*

Abstract

The new social reality and the great technological impetus has increased the demand for educational institutions in general, and higher education in particular, to modify their role and to adapt new forms of teaching and learning that better harmonize with the style of life and values of students. Teachers play a key role in the use of digital media in the learning and teaching processes in the classroom. The use of digital media in educational institutions requires a technical, didactic and pedagogical potential, which can support the acquisition of technical and interdisciplinary skills by students. The situation in the conditions of the pandemic is for the University Education System in Albania a professional challenge in terms of facing the skills of implementing digital technology in distance learning. This situation highlighted a number of issues in different values, insufficient capacities of electronic tools that enable the development of online learning, limited access to the Internet (especially in rural areas) and knowledge and skills that need to be improved through trainings for teachers and students. The development of distance learning, to form quality knowledge, skills and attitudes according to the thinking levels of students, requires further training of lecturers. As part of further training and professionalization measures, media-related skills should be developed and promoted, especially for those lecturers who could hardly acquire these skills during this time. Although seemingly the integration of digital technology in teaching seems complicated, this moment requires practical support with concrete actions from training agencies, through periodic information meetings of a training and practical nature in cooperation with ICT specialists. To ensure that digital technology works properly and effectively in the development of the learning process, we need to understand how it is used and evaluated. Are Albanian teachers prepared to develop technology teaching? Where should their training consist? Have teaching faculties preceded the digitalization process? What is important for new teachers? Data for the study were collected by questionnaires and interviews with lecturers and students, focus groups and other important actors in the education system in Albania. In this study are often mentioned the results generated by other studies conducted during this period which complement our findings regarding the situation of teacher qualification in Albania.

Keywords: distance learning, digital teaching, challenges, opportunities, perspectives.

Problems and Challenges Faced by Teachers in Special Education: A Qualitative Analysis from Teachers' Perspectives (Poster Presentation)

Fatime Hoxha,

Faculty of Education, University of Prishtina

Verona Sylejmani,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

The main purpose of this study is to identify the problems and the challenges of teachers in the service of children with special needs. Thirty teachers were part of the research, using intentional sampling technique. Thematic analysis they are used to interpret the data. In thematic analysis, the description of their challenges led to the emergence of five distinct topics such as: choosing the appropriate strategy, proper motivation of the teacher, identification of individual needs, and respect for rights without distinction. Most of the teachers who taught children with learning disabilities did so not receiving any special needs education. Most teachers teaching children with learning disabilities did not receive any special needs education training from the school, they feel that they are not qualified to teach children with learning disabilities. According to teachers the classrooms have a poor environment and students with disabilities do not receive all the necessary support and services. The Department of Education Training and Development in collaboration with regional in service officers should organize continuous professional development opportunities on inclusion strategies of learners for teacher who work with children with disabilities. The results indicate that the implementers of the special educational programs shall strictly adhere to the policies, and the strong support of the stakeholders shall be encouraged by formulating active organization.

Keywords: special education, issues, challenges, learning disabilities, inclusive.

Impact of using Desmos on graphical representation of quadratic functions (Poster Presentation)

Arianit Bujupi,

Faculty of Education, University of Prishtina

Nita Rezniqui Bicurri,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

The use of technology helps to explore and discover mathematical concepts, and also such an approach brings changes in the traditional environment of teaching and learning mathematics. In the technology market there are various software applications that enable these changes, one of which is the “Desmos” application. In this study, the impact of this application on improving the development of understanding of quadratic functions and their graphical presentation is examined. In order to answer the research questions, a collaborative action research with the quasi-experimental design was used. The intervention was carried out in “Shaban Spahija” high school, in two tenth grades, where one was an experimental class and the other a control class. In the experimental class the teacher was one of the researchers of this study. As a tool for data collection pre-test post-test were used to see students’ achievements in mathematics, before and after the impact of technology. The results showed that students were more motivated in the experimental class and showed significantly higher results than in the class of control.

Keywords: quadratic function, technology, desmos.

ABSTRACT

Abstracts in Albanian language

Pikëpamjet e prindërve kosovarë për detyrat e shtëpisë në shkollën fillore

Lirika Bërdynaj Syla,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Edukimi dhe qëndrimi ndaj punës së fëmijëve fillon nga familja. Prindërit janë mësuesit e parë të fëmijëve të tyre derisa fëmija të fillojë shkollën, prandaj përfshirja e prindërve në detyrat e shtëpisë është një urë lidhëse midis nxënësve, prindërve dhe shkollave, gjë e cila e bën një trekëndësh të rëndësishëm. Edhe pse ende vazhdon të ketë debate për mënyrën e dhënies së detyrave të shtëpisë në Kosovë, koha që nxënësit e shkollave fillore e kalojnë në shkollë nuk është e mjaftueshme që ata të forcojnë dhe të zgjerojnë njohuritë e tyre. Prandaj, në këto raste ekziston një nevojë e madhe për detyrat e shtëpisë pasi këto sigurojnë një mësim domethënës përtej klasës. Qëllimi i këtij hulumtimi është të shqyrtojë pikëpamjet e prindërve për detyrat e shtëpisë në shkollën fillore. Hulumtimi analizon mënyrën e bashkëpunimit të prindërve me mësime të mësimdhënësve si dhe sfidat me të cilat përballen ata gjatë këtij bashkëpunimi. Metodologjia e këtij hulumtimi është kualitative. Ky studim cilësor përdori të dhënat nga 20 prindër, në katër komuna të Kosovës. Të dhënat u mbledhën përmes intervistave gjysmë të strukturuar dhe u analizuan përmes metodës së analizës tematike. Hulumtimi tregon se sfidat me të cilat përballen prindërit gjatë detyrave të shtëpisë janë të shumta dhe mjaft komplekse. Rezultatet e hulumtimit ofrojnë një pasqyrë të realitetit rreth vështirësive që kanë prindërit në detyrat e shtëpisë. Po ashtu hulumtimi tregon se mungon një standard i përgjithshëm pothuajse në të gjitha shkollat për caktimin e detyrave të shtëpisë dhe si pasojë e kësaj nxënësit janë të mbingarkuar me detyra të shtëpisë. Ky hulumtim do të paraqesë shembuj praktikë se si prindërit duhet të forcojnë lidhjen shkollë – shtëpi lidhur me detyrat e shtëpisë dhe si duhet të ndihmojnë fëmijët e tyre në këto detyra.

Fjalët kyçe: detyra të shtëpisë, përfshirja e prindërve, mësimdhënës, nxënës, sfida.

Vlerësimi i shkathtësive të menaxhimit të klasës në shkollat e komunës së Prizrenit

Diella Pula, MA student,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Prof. Ass. Dr. Fatmir Mehmeti,

Universiteti i Prizrenit

Prof. Ass. Dr. Artan Reshani,

Universiteti i Prizrenit

Abstrakt

Menaxhimi i klasës në vete nënkupton vendosjen e rregullit në klasë, që kjo klasë të jetë më e suksesshme. Si më parë, edhe tani problem kryesor për mësuesin ka qenë dhe mbetet kontrolli i përgjithshëm mbi klasën dhe vetë nxënësin. Ky punim ka për qëllim identifikimin e shkathtësive të menaxhimit të klasës së mesimdhënësve klasorë, të cilët japin mësim në shkollat fillore në Komunën e Prizrenit. Gjithashtu, punimi ka për qëllim të përcaktojë nëse shkathtësitë e menaxhimit të klasës ndryshojnë në varësi të gjinisë, përvojës së punës dhe nivelit të klasës në të cilat japin mësim. Për problemin e përzgjedhur është zbatuar qasja/metoda kuantitative (sasiore). Për mostër zgjedhëm rreth 307 mesimdhënës të shkollave të ndryshme publike dhe private, duke përfshirë kështu nga shkollat të cilat gjenden brenda dhe në fshatrat e Komunës së Prizrenit. Për grumbullimin e të dhënave të mjaftueshme për hulumtimin e problemit përdorëm teknikën e “anketës” me instrumentin e saj, “pyetësorin” për mesimdhënësit e shkollave fillore. Të dhënat e mbledhura janë bartur në programin Statistical Program for Social Sciences (SPSS) v.25, ku edhe janë përpunuar. Për të parë se në mes të cilave grupe ka dallime ndërmjet opinionëve të mesimdhënësve lidhur me shkathtësitë e menaxhimit të klasës dhe përvojës së tyre në mesimdhënie është përdorur analiza: Mann Whitney U Test. Ndërsa, për të parë se në mes të cilave grupe ka dallime, ndërmjet opinionëve të mesimdhënësve lidhur me shkathtësitë e menaxhimit të klasës dhe përvojës së tyre në mesimdhënie si dhe në mes të nivelit të klasave ku japin mësim, është përdorur Kruskal Wallis H Test. Përfundimet e dala nga analizat e realizuara na tregojnë që ka dallime të rëndësishme ndërmjet opinionit të mesimdhënësve lidhur me shkathtësitë e menaxhimit të klasës dhe gjinisë së mesimdhënësve, përvojës së mesimdhënësve, nivelit të edukimit si dhe nivelit të klasave në të cilat japin mësim. Nuk ka dallime të rëndësishme as ndërmjet opinionit të mesimdhënësve lidhur me shkathtësitë e menaxhimit të klasës dhe vendodhjes së shkollës si dhe moshës së mesimdhënësve.

Fjalët kyçe: Menaxhimi, shkathtësitë, klasa, mesimdhënësit.

Motivimi i mësimeve dhe ndikimi i tij në ngritjen e cilësisë së mësimit

Ma.Ass.Mevlyde Syla, (PhD can),

Universiteti "Kadri Zeka"

Ma. Ass. Albana Haziri Muji, (PhD can),

Universiteti "Kadri Zeka"

Abstrakt

Motivimi i mësimeve është një proces i cili ka një rëndësi tejet të madhe për punën dhe suksesin e arritur, pra është një nga çështjet e rëndësishme nisur nga përgjegjësitë që ata kanë mbi njohurit dhe aftësitë e nxënësit, përdorimin e metodave të mësimit, si dhe kënaqësinë që ata shfaqin në punë. Qëllimi i punimit është të vlerësojë ndikimin që ka motivimi te mësimit dhe arsimit parauniversitar në Kosovë si dhe të identifikoj faktorët motivues dhe ndikimin e tyre në performancën e mësimit. Popullacionin e hulumtimit e përbëjnë të gjithë mësimit dhe nivelit parauniversitar, kështu mostra e përzgjedhur për këtë hulumtim janë 100 mësimit, 10 drejtorë dhe 10 kordinatorë të cilësisë. Mënyra e pjesëmarrjes së mësimit është e rastësishme. Studimi është i natyrës sasiore dhe cilësore dhe për realizimin e tij si instrument do të përdoret pyetësi i ndarë në tri seksione dhe një intervistë gjysmë e strukturuar. Analiza e të dhënave do të realizohet përmes programit SPSS 21, testimi dhe vërtetimi i hipotezave do të kryhet me ndihmën e testit χ^2 (Hi katror), dallimi statistikor do të konsiderohet në vlerën $p < 0.05$. Përmes këtij hulumtimi do të marrin përgjigje pyetjet kërkimore. Cilët janë faktorët motivues që ndikojnë në ngritjen e cilësisë në mësimit? Si ndikojnë mësimit në ngritjen e cilësisë në mësimit? Të gjeturat e këtij hulumtimi do të jenë të përdoshme dhe në shërbim të ngritjes së cilësisë së mësimit

Fjalët çelës: Motivim, mësimit, cilësi, institucion arsimor, mësimit.

Strategjitë motivuese në mësimdhënien e Gjuhës Angleze si gjuhë e huaj në shkollat fillore të Kosovës

Addhe Krasniqi,

SHFMU “Pjetër Budi” Pejë

Behije Fejzullahu,

SHFMU “Haxhi Zeka” Pejë

Abstrakt

Anglishtja tani është gjuha më e përdorur duke qenë gjuha kryesore që mësohet si gjuhë e dytë në shkolla. Për më tepër, aventura e procesit afatgjatë të ‘ESL’ (Gjuhës Angleze si gjuhë e dytë) po fillon prej shkollës fillore. Nxënësit e rinj zakonisht arrijnë të përvetësojnë gjuhë të huaja më shpejt, megjithatë ata duhet të ushqejnë dëshirën e tyre të brendshme në zhvillimin e aftësive të tilla. Prandaj, motivimi në të mësuar mund të konsiderohet si faktor kyç në të mësuarit e suksesshëm të ‘ESL’. Qëllimi i këtij studimi është të ekzaminoj strategjitë motivuese të përdorura në shkollat fillore të Kosovës si dhe të përcaktoj efektivitetin e tyre në motivimin e nxënësve. Për të arritur këtë, në hulumtim është përfshirë qasja me metoda të përziera (kuantitative dhe kualitative). Kampioni përfshinë 100 mësimdhënës nga shkolla të ndryshme në Kosovë për mbledhjen e të dhënave sasiore të hulumtimit, ndërsa për mbledhjen e të dhënave cilësore janë realizuar 5 vëzhgime në orë të ndryshme mësimore (të dyja të përzgjedhura duke aplikuar mostrën e qëllimshme). Programi SPSS u përdor për qëllimin e analizës së të dhënave. Ky studim tregon se mësuesit në përgjithësi janë të përkushtuar për zbatimin e strategjive motivuese në mësimdhënien e tyre. Sidoqoftë, mund të vërehet një ndryshim në zbatimin e këtyre strategjive në kontekstin e moshës, gjinisë dhe përvojës së punës së mësuesit. Si rezultat, mësuesit e moshuar janë kryesisht të përkushtuar në nxitjen e ndërveprimit dhe përgjegjësisë personale në mësimnxënie, ndërsa mësuesit e rinj priren të tregojnë më tepër atraktivitet në mësimdhënie duke zbatuar metoda dhe strategji bashkëkohore për të mbështetur motivimin e nxënësve të tyre.

Fjalët kyçe: Gjuha Angleze, motivimi, mesimdhënia, shkollat fillore, strategjitë.

Dallimet mes mësuesve të fillores dhe atyre lëndor ndaj parapëlqimit të formave të zhvillimit profesional

Ismet Potera,

Instituti Pedagogjik i Kosovës

Abstrakt

Qëllimi i këtij punimi është të evidentojë dallimet mes mësimeve të nivelit fillor (1-5) dhe të mesëm të ultë (6-9) ndaj parapëlqimit të formave formale dhe joformale të zhvillimit profesional. Supozohet se në varësi nga parapërgatitja akademike e mësimeve adresohen nevojat, por edhe parapëlqimi, për forma të veçanta për zhvillim profesional të vazhdueshëm. Ky element duhet të bëhet pjesë përbërëse e politikave dhe e praktikave të zhvillimit profesional. Mësuesit e nivelit 1 dhe 2 kanë përgatitje shkollore të ndryshme. Në përgatitjen akademike të mësimeve të nivelit fillor dominojnë fushat shkencore pedagogjike derisa të mësimit të nivelit të përgatitjes lëndore, SHMU, fushat profesionale, të lëndës përkatëse. Në format e zhvillimit profesional të mësimeve kryesisht dominojnë aspektet pedagogjike të përmbajtjeve zhvillimore, ose nevojave të mësimeve për zhvillim profesional. A është ky një faktor përcaktues për parapëlqimin e formave të zhvillimit profesional nga mësuesit? Hulumtimi fokusohet në format kryesore, formale dhe informale, të zhvillimit profesional, ndërsa për hetimin e parapëlqimit të tyre nga ana e mësimeve do të përdoret pyetësi pesë shkallës të Likerit. Mostra përbëhet nga 500 mësues të dy niveleve.

Fjalët kryesore: forma formale, forma joformale, përgatitje akademike, zhvillim profesional.

Mendësia fikse dhe e rritjes te mësimdhënësit e ciklit të ulët të shkollave publike dhe private

Dije Shatri, Sara Rexhepi, Ismajl Mazreku,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Reformat arsimore në Kosovë, në vazhdimësi, kanë vënë në pah një rezistencë nga ana e shumë mësimdhënësve dhe e ka vështirësuar përqaftimin e plotë të kërkesave të kohës, gjë që mund të shpjegohet me konceptin e mendësisë fikse dhe të rritjes. Individët, të cilët posedojnë mendësinë fikse, priren t'i shohin atributet si të pandryshueshme dhe vendosin qëllime me fokus në rezultate për të fituar apo për t'iu shmangur gjykimeve për aftësitë e tyre. Ndërkaq, individët me mendësi të rritjes, besojnë në ndryshueshmërinë e attributeve dhe përmirësimin e aftësive të tyre. Qëllimi i punimit është ta paraqesë një pasqyrë fillestare të mendësisë së mësimdhënësve të ciklit të ulët në Prishtinë, përmes krahasimit të mësimdhënësve të shkollave publike dhe private. Dizajni kuantitativ dhe modeli përshkruar i punimit, kanë ndihmuar në realizimin e qëllimit. Mostra e përzgjedhur me metodën e qëllimshme përfshin mësimdhënës të shkollave publike dhe private të Prishtinës. Mbledhja e të dhënave bëhet përmes pyetësorëve, ku për analizimin e të dhënave vjen në ndihmë T – testi. Deri tani, një numër i mësimdhënësve të shkollave private, kanë pasqyruar mendësi të rritjes dhe pritet që mësimdhënësit e shkollave private të prijnë në krahasim me mësimdhënësit e shkollave publike. Ndërkaq, deklaratën “Inteligjenca lind dhe nuk ndryshon” një numër i konsiderueshëm i mësimdhënësve të shkollave publike e kanë miratuar. Megjithatë, koncepti i mendësive është i thellë dhe një pyetësor nuk është i mjaftueshëm për ta ndërtuar një ide të qartë rreth mendësisë së mësimdhënësve të Prishtinës. Por, ky punim shërben si nismë për ta hapur diskutimin rreth mendësive, me besimin se në të ardhmen do të realizohen hulumtime më të thella, të cilat i marrin parasysh faktorët që ndikojnë në ndërtimin e tyre. Punimi shërben si nxitje për udhëheqësit e shkollave e akterë të tjerë, që të reflektojnë për përgjegjësinë e tyre në kultivimin e mendësive tek mësimdhënësit.

Fjalët kyçe: mendësi e rritjes, mendësi fikse, shkollat private, shkollat publike.

ABSTRAKT

Qëndrimet e mësimdhënësve kundrejt nxënësve të cilët belbëzojnë në shkollat fillore të Mitrovicës

Miranda Baruti-Sylejmani,

PhD cand në Universitetin Saints Cyril and Methodius

Shukrije Baruti,

Ligjëruese në Kolegjin "Heimerer" – Prishtinë

Ganimete Sylaj,

Mësimdhënëse në SHFMU "Musa Hoti" – Mitrovicë

Abstrakt

Fokusi kryesor i këtij hulumtimi është që të kuptojmë qëndrimet e mësimdhënësve ndaj fëmijëve që belbëzojnë. Hulumtimi është fokusuar në disa shkolla të qytetit të Mitrovicës, ku responentë të hulumtimit ishin 72 mësimdhënës nga klasa e I-rë deri në klasën e IX-të. Instrumenti i përdorur në këtë hulumtim ishte pyetësorë i standardizuar dhe adaptuar nga autorë të huaj në gjuhën shqipe. Instrumenti përfshiu 61 pyetje, ku 5 prej tyre ishin pyetje demografike dhe pjesa tjetër e pyetjeve e matnin qëndrimin e mësimdhënësve ndaj fëmijëve të cilët belbëzojnë. Të dhënat janë analizuar me Pakon Statistike të Shkencave Sociale dhe janë analizuar të dhënat e frekuencës, analiza korelacionare, e besueshmërisë, regresioni dhe T-testi. Vlenë të ceket se të dhënat e responentëve mbesin anonime, konfidenciale dhe pjesëmarrja e tyre ishte vullnetare. Gjithashtu pas paraqitjes së hipotezave në hulumtim është pritur që këto hipoteza të vërtetohen apo të rrëzohen, e kështu vlenë të ceket se në bazë të të gjeturave të hulumtimit kuptohet se dy hipotezat e ngritura vërtetohen me anë të analizës korelacionare dhe T-testit ku kuptojmë se ekziston ndërlidhje signifikante pozitive në mes të qëndrimeve të mësimdhënësve ndaj fëmijëve që belbëzojnë dhe ekzistojnë dallime në qëndrimet e mësimdhënësve nga niveli i edukimit të tyre.

Fjalët kyçe: qëndrimet, mësimdhënësit, fëmijët, belbëzim.

Roli i zhvillimit profesional të mësimitdhënësve në zbatimin e metodologjive bashkëkohore të mësimitdhënies

Blerta Mehmetaj, Medina Xhuraj,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Zhvillimi profesional i mësimitdhënësve përfshin aktivitetet që zhvillojnë aftësitë, njohuritë, edhe karakteristikat e tjera të mësimitdhënësve. Qëllimi i tij është të pëmirësojë cilësinë e mësimitdhënies, me qëllim të rritjes së arritjeve të nxënësve. Prandaj, në një kohë ku zhvillimi i shoqërisë ka përfshirë çdo sferë të jetës, mësimitdhënësit përballen me kërkesa të vazhdueshme për zhvillimin e tyre profesional, në mënyrë që në procesin mësimit të sjellin risi dhe përmbushje të kërkesave të kohës. Reformat e vazhdueshme në arsim kërkojnë që mësimitdhënësit të jenë të gatshëm për t'i zbatuar metodologjitë e reja të punës. Sistemi ynë arsimor është i rregulluar duke u bazuar në dokumente zyrtare si Korniza Kurrikulare dhe Kurrikulat Bërthamë. Këto dokumente i kanë të përcaktuara metodologjitë e mësimitdhënies, të cilat u përgjigjen nevojave të shekullit 21. Prandaj, për t'i vënë në zbatim kërkesat nga këto dokumente dhe për t'i zbatuar metodologjitë bashkëkohore të punës, para mësimitdhënësve shtrohet nevoja për t'u ngritur profesionalisht. Zhvillimi profesional mund të ofrohet në shumë mënyra, duke filluar nga ajo formale në atë joformale. Ndër llojet kryesore të zhvillimit profesional të mësuesve konsiderohen punëtoritë periodike, trajnimet, mentorimet dhe monitorimet në klasë si dhe vetvlërësimi. Duke e vlerësuar pozitën e rëndësishme të mësimitdhënësve në cilësinë e arsimit, qëllimi kryesor i këtij hulumtimi është të identifikojë rolin e zhvillimit profesional të mësimitdhënësve në zbatimin e metodologjive bashkëkohore të mësimitdhënies. Përmes hulumtimit tonë i jemi përgjigjur pyetjes kryesore: Çfarë lidhje ka mes zhvillimit profesional të mësimitdhënësve dhe zbatimit të metodologjive bashkëkohore të mësimitdhënies. Si instrument kryesor i hulumtimit është hartuar dhe administruar pyetësor i strukturuar për mësimitdhënës. Si përfundim kemi konstatuar që sa më i zhvilluar profesionalisht të jetë një mësimitdhënës, i pajisur me trajnime, punëtori në nivel shkolle, si dhe mentorime e monitorime, aq më shumë zbaton metodologjitë bashkëkohore në mësimitdhënie. Në bazë të rezultateve të hulumtimit, ne rekomandojmë që të pajiset çdo mësimitdhënës me plan individual të zhvillimit profesional, të aplikohen llojllojshmëri të metodologjive bashkëkohore, të organizohen punëtori në nivel shkolle, shkollat të përmbajnë plane të zbatueshme të mentorimeve dhe monitorimeve, shkolla të mbikëqyrë ZhPM në zbatimin e metodologjive bashkëkohore të mësimitdhënies.

Fjalët kyçe: metodologji bashkëkohore, mësimitdhënie, mësimitdhënës, metodologji, zhvillim profesional.

ABSTRAKT

Qasja e mësimdhënësve dhe vlerësimi i nxënësve në klasat me diversitet kulturor

Arian Mustafa,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Nxitja e një qasje të bazuar në fakte për kontekstet e ndryshimit të arsimit ka të bëjë me praktikën e mësimdhënësve në një klasë gjithëpërfshirëse ku edhe pse ekzistojnë dallime etnike, fetare, sociale mësimdhënësit/et përmes një psikologjie të zbatuar në mësimdhënie arrijnë të jenë menaxher efektivë duke tejkaluar barrierat dhe të nxjerrin më të mirën e nxënësve përmes vlerësimit, njohurive, punës në grupe të vogla, diskutimin rreth sfidave që e preokupojnë edukimin sot në një ndryshim botëror, pa i marginalizuar nxënësit e që në fakt është qëllim i realizimit dhe prezentimit të temës së këtij hulumtimi. Dëshmi të qasjeve të gabuara nga mësimdhënësit është vendosja e notave në mënyrë të fshehtë ose anonime, krijimi i frikës apo mësimdhënies tradicionale tregojnë se kanë aspekte negative në zhvillimin psikologjik të nxënësve kur në fakt objektivi i kësaj teme ose procesi është se mësimdhënësi duhet të jetë një lider në klasë që fletë dhe interpreton para nxënësve duke krijuar besim, nxitë krijimtarinë duke u bazuar në praktikë. Në Europë dhe në disa vende ka dëshmi të mira dhe negative të një qasje të gabuar kur shteti merr kontrollin e institucioneve arsimore në aspektin politik duke ja imponuar programin e veprimit ku nëse vëzhgohen mësimdhënësit nuk mundën të arrijnë objektivat dhe nuk ka përmirësime, programet mbesin të pandryshuara me vite. Japonia në anën tjetër ka treguar arritje ku përmes programit Log Data disa hulumtues kanë arritur të krijojnë sisteme dhe qasje virtuale në planprograme duke pasur dëshmi rreth mbajtjes së orës mësimore që përfshinë datën, orën, dërgimin e njoftimeve me e-mail tek nxënësit rreth materialeve mësimore që janë në dokumente online, dhe shpeshherë testimi i nxënësve bëhet me agjendë duke e caktuar një periudhë kohore të përfundimit të testimit të nxënësve dhe ju tregohet nota në mënyrë automatike nga mësimdhënësit të cilët janë nën vëzhgim nga hierarkia e institucionit arsimor. Në diversitetin kulturor në disa vende europiane ekziston një heterogjenitet etnik, kulturor, gjuhësor ku mësuesi përfshihet në punën me komunitete dhe perspektiva më e mirë është bashkëpunimi me prindit e nxënësve, familjet duke e pasur parasysh shëndetin dhe përkrahjen financiare të nxënësve nga shkolla apo institucioni arsimor. Hulumtimi përmbanë hyrjen, shqyrtimin e literaturës, metodologjinë, gjetjet statistikore dhe referencat.

Fjalët kyçe: besim, komunitete, nxitje, nxënës, qasje.

Efektshmëria e zhvillimit profesional të mësimit në Kosovë

Betim Bregovina, Marigona Mulaj,
Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Efektiviteti i zhvillimit profesional të mësimit është ndikimi i aplikimit të përvajave apo mësimeve të reja që ata i aplikojnë gjatë mësimit dhe mësimit në klasë. Një nga nivelet e vlerësimit të zhvillimit profesional sipas Guskey (2002) është: 1. Reagimet e pjesëmarrësve; 2. Mësimi i pjesëmarrësve; 3. Mbështetja dhe ndryshimi i organizatës; 4. Përdorimi i njohurive dhe aftësive të reja nga pjesëmarrësit; 5. Rezultatet e të nxënësve të studentëve. Si dhe ndikimi i motivimit janë pikat bazike teorike për këtë hulumtim. Synimi i këtij hulumtimi është të masë efektivitetin e zhvillimit profesional, sipas hapave të Guskey të cekura më lartë. Si qëllim i këtij studimi është të analizoj si dhe sa janë të motivuar mësimit për zhvillim profesional, dhe të identifikoj faktorët që ndikojnë në efektshmërinë e zhvillimit profesional të tyre. Në këtë hulumtim do të përdorim metodologjinë mikse. Popullacioni i këtij hulumtimi do të përfshijë të gjithë mësimit e arsimit parauniversitarë në Kosovë. Përzgjedhja e mostrës do të bëhet përmes teknikes të thjeshtë rastësore, sepse kjo teknikë siguron se çdo element brenda popullacionit ka mundësi të barabart për tu zgjedhur në mostër. Numri i mostrës për anketim do të jetë 300 respondent. Ndërsa metoda kualitative do realizohet përmes intervistave gjysmë të strukturara që do të realizohen me 5 drejtorë të shkollave, 5 trajnerë dhe 5 bartës të programeve të zhvillimit profesional. Rezultatet e preliminare nga ky hulumtim tregojnë se zhvillimi profesional i mësimit është efektiv vetëm atëherë kur mësimit hanëhapsirë të bëjnë përdorimin e njohurive dhe aftësive të reja dhe analizojnë efektin në përmirësimin në rezultatet e të nxënësve. Faktorë të tjerë që ndikojnë pozitivisht te zhvillimi profesional i mësimit është mbështetja nga shkolla si pjesë e konstruktit organizativ.

Fjalët kyçe: zhvillim profesional, efektivitet, motivim, vlerësim, mësim i mësuesve.

ABSTRAKT

Identifikimi i nxënësve me vështirësi në të folur dhe në të shkruar nga ana e mësimit nxënësve klasor

Ma. Rinë Lami Kolgeci, Prof. Dr. Ass. Ardita Devolli,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Çështja e identifikimit të nxënësve me vështirësi në të folur dhe në të shkruar nga ana e mësimit nxënësve klasor është hulumtuar fare pak në vendin tonë. Informacionet lidhur me këtë janë shumë të pakta, andaj është nevoja për më shumë informacione lidhur me këtë çështje. Qëllimi i këtij hulumtimi ishte të tregohet se a janë në gjendje mësimit nxënësit t'i identifikojnë nxënësit me vështirësi në të folur dhe në të shkruar. Pyetja kryesore e hulumtimit është: Sa janë në gjendje mësimit nxënësit t'i identifikojnë nxënësit me vështirësi në të folur dhe në të shkruar? Ndërsa, hipoteza themelore e këtij hulumtimi është: Identifikimi i nxënësve me vështirësi në të folur dhe në të shkruar nga ana e mësimit nxënësve klasor nuk është në nivelin e kënaqshëm. Në këtë hulumtim janë përdorur metodat e përziera: metoda sasiore për të cilën të dhënat janë mbledhur përmes pyetësorëve për mësimit nxënës dhe drejtorë, si dhe metoda cilësore e cila është realizuar përmes intervistës dhe testeve të përpiluara enkas për nxënësit me vështirësi në të folur dhe në të shkruar, të cilët u identifikuan nga ana e mësimit nxënësve klasor. Respondentët e hulumtimit janë 20 mësimit nxënës, 1 drejtor dhe 25 nxënës nga klasa e dytë deri në të pestën, të shkollës fillore "Emin Duraku", në Shtime. Rezultatet treguan se mësimit nxënësit kanë nevojë për përkrahje profesionale që të jenë në gjendje vet t'i identifikojnë nxënësit me vështirësi në të folur dhe në të shkruar. Ekziston bashkëpunimi me prindërit në identifikimin e këtyre rasteve, por nuk ka bashkëpunim me bashkëpunëtorët profesional, nuk janë ofruar trajnime për mësimit nxënës për të identifikuar dhe trajtuar nxënësit me vështirësi në të folur dhe në të shkruar. Rezultatet poashtu treguan se ka lidhshmëri pozitive ndërmjet ndryshoreve, se ekzistojnë dallime të rëndësishme sipas gjinisë, në të folurit dhe të shkruarit e nxënësve me vështirësi, si dhe ekzistojnë dallime të rëndësishme statistikore për dallimet ndërmjet mesatareve të grupeve tek testi i përsëritjes së fjalëve, tek klasa e IV-të. Sipas këtyre rezultateve mund të themi se nga ky hulumtim kemi marrë përgjigje në pyejet e hulumtimit dhe janë vërtetuar hipotezat.

Fjalët kyçe: identifikim, mësimit nxënës, nxënës, vështirësi në të folur, vështirësi në të shkruar

Të kuptuarit e konceptit “Mësimdhënësi lider”

Arta Sejdiu,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Koncepti “Mësimdhënës lider” në vendin tonë është ende një koncept për të cilin nuk është hulumtuar shumë. Fakti që të qenit “Mësimdhënës lider” është metodë bashkëkohore e mësimdhënies, na bëri që të hulumtojmë rreth këtij koncepti dhe me gjetjet e këtij hulumtimi të kontribuojmë në procesin e arsimit në vendin tonë. Në këtë hulumtim do të shohim se si mësimdhënësit në Kosovë e kuptojnë termin “Mësimdhënës lider”, qasja e të cilit është cilësore. Pjesëmarrës të hulumtimit janë mësimdhënësit e ciklit të ulët fillor. Duke qenë se pjesë të hulumtimit nuk mund ti bënim të gjithë mësimdhënësit e Kosovës, kemi përzgjedhur 15 mësimdhënës të cilët janë intervistuar. Përzgjedhja e tyre është bërë në mënyrë të qëllimshme duke u bazuar në kriteret si: “përvoja e punës”, “vendi dhe periudha e studimeve”, “trajnimet”, për të analizuar përvoja të ndryshme të mësimdhënësve me këtë koncept. Intervista gjysëm e strukturuar është përdorë si instrument dhe protokoli i intervistës është bazuar në pyetje që adresojnë dy pyetjet kryesore të hulumtimit: I-Si e kuptojnë mësimdhënësit e ciklit fillor konceptin “Mësimdhënësi lider?” dhe II-Cfarë roli luajnë rrethanat e zhvillimit profesional në të kuptuarit e konceptit “Mësimdhënësi lider?”. Hulumtimi është përshkrues dhe tregon pikëpamjet e këtyre mësimdhënësve rreth konceptit të hulumtuar duke u ndërlidhur me formimin e tyre profesional. Analizën e të dhënave e kemi bazuar në kornizën analitike të zhvilluar nga Snoek et al. (2019) të cilët grupojnë mësimdhënësit lider në katër forma: (I) mësimdhënësit si lider bazuar në role individuale, (II) mësimdhënësit si lider bazuar në role kolektive, (III) mësimdhënësit lider si iniciatorë dhe (IV) mësimdhënësit lider me bazë në komunitet. Duke i gërshetuar të dhënat e mëhershme me të dhënat tona, shohim se pikëpamjet e mësimdhënësve rreth konceptit “Mësimdhënësi lider” janë të ndryshme varësisht prej rrethanave të zhvillimit të tyre profesional duke u ndarë në katër parametrat e përcaktuara nga korniza analitike. Të dhënat fillestare tregojnë se mësimdhënësit reflektojnë të jenë pjesë e grupit mësimdhënësit si lider bazuar në role individuale dhe më pak në grupin e mësimdhënësit lider me bazë në komunitet. Ky hulumtim rekomandon implikime praktike për programet e përgatitjes së mësimdhënësve para-shërbimit dhe zhvillimit profesional të mësimdhënësve.

Fjalët kyçe: mësimdhënësit lider, perceptimet, cikli fillor

Përjetimet e mesimdhënësve gjatë zbatimit të reformës kurrikulare në arsimin parauniversitar për përmirësimin cilësis së arsimit

Flaka Spahiu,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Alberina Hashani,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Nurdan Ismaili,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Qëllimi i këtij hulumtimi është të paraqesim si ndikon tek mesimdhënesit zbatimi i reformes kurrikulare ne arsimin parauniversitar me qëllim të përmirësimit të cilësis së arsimit. Procesi i reformimit është një proces kompleks që duhet të zhvillohet në disa nivele ku duhet të gjejë mbështetje tek dokumentet e ndryshme. Gjatë zbatimit të reformave kurrikulare, tek mesimdhënësit shfaqen përjetime të natyres të ndryshme, duhet te theksohen sfidat që shkakton kurrikula e re, stresi, pershtatja e mesimdhënësve me kurrikulen e re ku tek kjo hyn moshë që kanë mesimdhënësit sa mund të arrijn të zbatojnë kurrikulen e re e sidomos moshat që janë afer penzionimit, niveli i zbatimit të saj. Përjetimet shfaqin një ane shumë të mirë edhe për nivelin e arsimit, pra cilësis së arsimit në vend sa janë të gatshme shkollat për një reformë të tillë. Përjetimet e mesimdhënësve në këtë studim paraqesin një gjendje aktuale të sistemit të arsimit tonë, nivelin e vetedijes së mesimdhënësve se sa është e rëndësishme që të bëhet zbatimi i reformes kurrikulare në mënyrë që të përmirësohet gjendja në arsim. Natyra e hulumtimit është cilsore ndërsa modeli është fenomenologjik. Instrumenti për mbledhjen e të dhënave është intervista të thella. Të dhënat cilsore do të analizohen përmes qasjes së analizave tematike. Populacioni i këtoj hulumtimi do të jenë 15 mesimdhënës të shkollave të komunes së Prishtinës, ku 5 do të jenë mesimdhënës të cilët janë të ri në moshë dhe ne profesion, 5 të tjerë të cilët kanë së paku 10 vite përvojë pune dhe 5 të tjerë të cilët do të janë mesimdhënës afër penzionimit. Përzgjedhja e tillë e mosters do të bëhet për arsye që të shfaqim përjetimet që shkaktohen tek mesimdhënësit duke shikuar edhe aspektin e moshës. Rezultatet e këtij hulumtimi janë preliminare, ku të dhënat e mbledhura nga inervistimi i 5 mesimdhënësve të viteve të moshes dhe të përvojes së ndryshme, mund të themi që mesimdhënësit të cilët ishin të ri në moshë dhe të ri në profesion ishin më të gatshëm dhe më të përgaditur që të ju përshtaten zbatimit të reformes në arsim, ndërsa ata të cilët kishin vite të përvojes së punes e kishin më të vështirë të bënin zbatimin e reformës në arsim.

Fjalët kyce: Përjetimet e mesimdhënësve, reformat ne arsim, kompetencat, faktorët, cilsia ne arsim

Bashkëpunimi mësimdhënës-prindër në arsimin fillor cikli i ulët në komunën e Mitrovicës (Poster Presentation)

Filloreta Hyseni,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Në këtë hulumtim do të paraqiten perceptimi i rëndësisë së bashkëpunimit mësimdhënës-prind dhe ndikimi i këtij bashkëpunimi në arritjen akademike të nxënësit në shkollën fillore të ciklit të ulët. Ky hulumtim do të jetë kuantitativ, qëllimi i të cilit do të jetë që të identifikoj nivelin e bashkëpunimit mes mësimdhënësit dhe prindit të një fëmijë dhe efektet e tij në arritjen akademike të nxënësit në shkollën fillore të ciklit të ulët në komunën e Mitrovicës. Pjesëmarrës në këtë hulumtim do të jenë prindërit dhe mësimdhënësi i arsimit fillor të ciklit të ulët. Popullata e këtij hulumtimi në Komunën e Mitrovicës përfshijnë gjithsej 3 respondent. Instrumenti i hulumtimit do të jetë intervista (do të realizohen intervistë me mësimdhënësin dhe prindërit). Intervista që do të përdoret në këtë hulumtim do të ketë pyetje të hapura dhe të mbyllura që kanë për qëllim marrjen e informacioneve për sa i përket perceptimit të tyre për bashkëpunim dhe efektet e bashkëpunimit në arritjen akademike të nxënësit (fëmijës) të tyre. Instrumenti do të jetë valid dhe do të jep informacione të mjaftueshme për temën. Për të parë nëse instrumenti është i besueshëm do të pilotizohet me 5 respondentë. Pas mbledhjes së të dhënave ato do të sistemohen dhe analizohen në programin SPSS (Paketa Statistikore për shkencën Sociale). Do të bëhen analiza përshkruese, analiza e regresionit linear. Rezultatet e hulumtimit do të theksojnë rëndësinë e bashkëpunimit mësimdhënës-prindër në ciklin e ulët fillor të një nxënësi, identifikojnë nivelin e bashkëpunimit mësimdhënës-prind në shkollën fillore cikli i ulët, si dhe kuptojmë efektet e këtij bashkëpunimi tek arritjet akademike të nxënësit të ciklit të ulët në Komunën e Mitrovicës. Sigurisht që nevojiten edhe hulumtime të tjera të mëtejshme, për të kuptuar, identifikuar dhe zbuluar faktorët dhe efektet e bashkëpunimit mësimdhënës prindër në arritjet akademike të nxënësve. Kufizimet e këtij hulumtimi do të jenë përfshirja e vetëm dy prindërve të një nxënësi dhe mësueses se tij, prandaj të dhënat nuk mund të gjeneralizohen në nivel të tërë Kosovës.

Fjalë kyçe: mësimdhënës, prindër, nxënës, bashkëpunim, arritje akademike.

ABSTRAKT

Realizimi i strategjisë me nxënësin në qendër përmes mësimit kabinetik (Poster Presentation)

Dijellza Hasani Prof. Asc. Dr. Naser Zabeli,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Mësimdhënia me në qendër nxënësin mundëson që tërë procesi mësimorë të përshtatet me nevojat e nxënësve, duke ngërthyer në vete gjithpërfshirjen, mësimin e integruar dhe mësimin e individualizuar si kërkesat kryesore të një mësimdhënie cilësore bashkëkohore. Mësimdhënia me në qendër nxënësin mundëson që nxënësi të jetë pjesë aktive e klasës, të jetë hulumtues në marrjen e informacionit, të analizojë, të gjykojë dhe të vlerësojë veprime e situata të ndryshme si dhe të ketë të zhvilluar mendimin kritik e krijues duke i mundësuar kështu që të reflektojë mbi vërtetësinë, saktësinë dhe dobishmërinë e informacioneve që pranon. Mësimdhënia me në qendër nxënësin është mënyra më e mirë për përgatitjen e nxënësve për jetë, sidomos në këtë kohë me një zhvillim të hovshëm teknologjie. Qëllimi i hulumtimit është të identifikojë rolin që ka strategjia me nxënësin në qendër përmes mësimit kabinetik. Metoda e hulumtimit është studim rasti. Mostra është e qëllimshme dhe realizohet në shkollën “Bedri Gjinaj” në Mitrovicë, e cila zbaton mësimin kabinetik. Instrumentet e mbledhjes së të dhënave janë vëzhgimi dhe pyetësorët. Nga ky hulumtim pritet që rezultatet të tregojnë një mësimdhënie dhe mësimnxënie më cilësore dhe rezultatdhënëse në lëndët që kanë natyrë më praktike sesa në lëndët me natyrë teorike. Në mënyrë që gjetjet e këtij hulumtimi t'i shërbejnë atyre që punojnë ngushtë me fëmijët, duke filluar nga hartimi i politikave arsimore, zhvillimi profesional i mësimdhënësve si dhe zbatimi i strategjive mësimore në praktikë.

Keywords: strategy, student-centered, cabinet learning.

Qasja e mësimdhënësve dhe vlerësimi i nxënësve në klasat me diversitet kulturor (Poster Presentation)

Arian Mustafa,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Nxitja e një qasje të bazuar në fakte për kontekstet e ndryshimit të arsimit ka të bëjë me praktikën e mësimdhënësve në një klasë gjithëpërfshirëse ku edhe pse ekzistojnë dallime etnike, fetare, sociale mësimdhënësit/et përmes një psikologjie të zbatuar në mësimdhënie arrijnë të jenë menaxher efektivë duke tejkaluar barrierat dhe të nxjerrin më të mirën e nxënësve përmes vlerësimit, njohurive, punës në grupe të vogla, diskutimin rreth sfidave që e preokupojnë edukimin sot në një ndryshim botëror, pa i marginalizuar nxënësit e që në fakt është qëllim i realizimit dhe prezentimit të temës së këtij hulumtimi. Dëshmi të qasjeve të gabuara nga mësimdhënësit është vendosja e notave në mënyrë të fshehtë ose anonime, krijimi i frikës apo mësimdhënies tradicionale tregojnë se kanë aspekte negative në zhvillimin psikologjik të nxënësve kur në fakt objektivi i kësaj teme ose procesi është se mësimdhënësi duhet të jetë një lider në klasë që fletë dhe interpreton para nxënësve duke krijuar besim, nxitë krijimtarinë duke u bazuar në praktikë. Në Europë dhe në disa vende ka dëshmi të mira dhe negative të një qasje të gabuar kur shteti merr kontrollin e institucioneve arsimore në aspektin politik duke ja imponuar programin e veprimit ku nëse vëzhgohen mësimdhënësit nuk mundën të arrijnë objektivat dhe nuk ka përmirësime, programet mbesin të pandryshuara me vite. Japonia në anën tjetër ka treguar arritje ku përmes programit Log Data disa hulumtues kanë arritur të krijojnë sisteme dhe qasje virtuale në planprograme duke pasur dëshmi rreth mbajtjes së orës mësimore që përfshinë datën, orën, dërgimin e njoftimeve me e-mail tek nxënësit rreth materialeve mësimore që janë në dokumente online, dhe shpeshherë testimi i nxënësve bëhet me agjendë duke e caktuar një periudhë kohore të përfundimit të testimit të nxënësve dhe ju tregohet nota në mënyrë automatike nga mësimdhënësit të cilët janë nën vëzhgim nga hierarkia e institucionit arsimor. Në diversitetin kulturor në disa vende europiane ekziston një heterogjenitet etnik, kulturor, gjuhësor ku mësuesi përfshihet në punën me komunitete dhe perspektiva më e mirë është bashkëpunimi me prindit e nxënësve, familjet duke e pasur parasysh shëndetin dhe përkrahjen financiare të nxënësve nga shkolla apo institucioni arsimor. Hulumtimi përmbanë hyrjen, shqyrtimin e literaturës, metodologjinë, gjetjet statistikore dhe referencat.

Fjalët kyçe: besim, komunitete, nxitje, nxënës, qasje.

Praktika e mësuesit, identiteti dhe zhvillimi profesional (Poster Presentation)

Msc. Diana Bajraj, Msc. Rajmonda Berisha,
Mësimdhënëse në SHFMU "Gjergj Fishta" në Prishtinë

Abstrakt

Ky punim fokusohet në rëndësinë e madhe që ka zhvillimi profesional si proces që kontribuon drejtpërdrejtë funksionimin e metodave dhe praktikave edukative. Qëllimi i punimit është që të bazohet në qasjen e drejtpërdrejtë të mësuesit, nxënësit dhe prindit. Ky trekëndësh mbështetës-didaktik ilustron rëndësinë e bashkëpunimit mes mësuesit dhe prindit për të gjitha arritjet dhe sukseset, por edhe dështimet eventuale në këtë rrugë. Në shumicën e shteteve të botës, roli i shkollave dhe funksionimi i tyre po ndryshon dita-ditës. Mësuesve po u paraqiten shumë kërkesa për të dhënë mësim në mënyrë intensive, nëpër klasa multi-etnike dhe me specifika të ndryshme, duke u munduar ta bëjnë sa më kreative mësimnxënien për nxënësit e vet, pasi çdo klasë karakterizohet prej nxënësve që janë të ndryshëm nga mosha, niveli i aftësive, prejardhja, kultura etj. Mësuesit duhet të marrin parasysh këto ndryshime, përveç mësimin të sjelljes sociale dhe mbajtjes së kontrollit mbi mjedisin mësimor. Mirëpo, sado që mësimdhënësit të jenë profesional, prapë përballen me sfida nga më të ndryshmet përgjatë karrierës së vet, prandaj të zhvilluarit e mësimdhënësit nuk përfundon asnjëherë dhe nevoja për reformën gjithpërfshirëse të Kurrikulës, njohuritë, shkathtësitë dhe aftësitë duhet zhvillohen nga nxënësit për të pasur sukses, sepse ekziston nevoja urgjente për të ndërtuar përvojat më të mira në vendin tonë, për të zhvilluar një qasje sa më të unifikuar sa i përket Kurrikulës. Në këtë punim ne do të bëjmë një analizë të strukturës rreth këtyre çështjeve: angazhimi i mësuesve brenda kornizave të vlerësimit dhe llogaridhënies; mësuesi si "agjent ndryshimi"; identiteti i mësuesit; ndryshimet në praktikën e mësuesit dhe zhvillimit profesional (praktika efektive me nxënësin në qendër); integrimi i teknologjisë për përmirësimin e mësimdhënies; përfshirja e prindërve në shkolla. Metodologjia e përdorur në punim është metoda e vëzhgimit, metoda sintetike, historike etj. Në këtë punim do të përfshihen mësimdhënësit e tri shkollave të komunës së Prishtinës (25 mësimdhënës dhe 25 prindër). Për mbledhjen e të dhënave do të përdoren pyetësor të strukturuar që tregojnë ndikimin e motivimit në performancën e secilit prej të intervistuarëve. Synimi kryesor i këtij hulumtimi është që t'i identifikojë njohuritë dhe praktikatat e zhvillimit profesional të mësimdhënësve dhe të zgjeroj supozimet e tyre lidhur me mësimdhënien dhe nxënien, duke i mbështetur këto praktika në dëshmi faktike. Bashkëpunimi është bazë themelore për të ndryshuar, është vazhdimësi e praktikave të reja në arsim dhe duhet të bëhet veçori themelore e secilës shkollë.

Fjalët kyçe: zhvillim profesional, integrim, prindër, nxënës, mësues, ndryshim.

Theme 4: Student Motivation, Competencies, and Performance

Abstracts in English language

A Way of Improving Students' Level of Knowledge through Formative Assessment

Mojca Mihelic, Eva Zore,

Faculty of Education, University of Ljubljana

Abstract

Formative assessment of students' knowledge is known as the link between the learning and teaching process. It mainly consists of providing feedback and developing the student's ability to self-evaluate. In essence, the teacher shifts from the role of knowledge provider to the role of a guide through the learning process. Formative assessment improves the quality of knowledge and impacts the students' involvement in the learning process. It encourages the students to be responsible for their own knowledge and learning income. It is already a part of the teaching process of many Slovenian elementary schools that provide education in line with the national education programme, whereas at schools that offer The International Baccalaureate (IB) international education programme, students can only formally be graded after prior formative assessment. When planning strategies for achieving objectives or on the path to achieving standards of knowledge, the student and the teacher are asking themselves what the learning objective is. This depends on the student's prior knowledge and motivation, at which point is the student currently on their way to achieving the set learning objective, and how will they reach this goal. The article discusses the difference in understanding the importance of formative assessment in two established education programmes. In the international education programme, it serves as a valid basis for grading and is an integral part of the final grade, while in the national education programme, formative assessment is considered an activity parallel to knowledge assessment, which, according to the rules, should not be considered when grading. The final grade under the national education programme is only a snapshot of the student's knowledge at that moment. It does not allow taking into account the student's performance in partial knowledge assessments, which deprives children and parents of applicative and useful feedback about the student's knowledge or their progress. Sophisticated teaching methods (individualization, differentiation, and personalization), are considered quality tools of formative assessment as they encourage comprehensive learning and critical thinking, motivate curiosity and imagination, as well as strengthen the student's ability to connect knowledge from various fields. We can state that formative assessment improves the student's learning strategies and the teaching strategies.

Keywords: Formative Assessment, Teacher's Feedback, Self-Evaluation.

Affective Variables in foreign language learning process

Vesna Prodanovska-Poposka,

Faculty of Biotechnical Sciences, St. Kliment Ohridski University- Bitola

Marija Todorova,

Faculty of Philology, "Goce Delchev" University – Shtip

Abstract

Emotions are significantly impacting the process of foreign language teaching and learning. Some of them have a positive impact and facilitate the learning and the ability to memorize, and others have a negative impact and 'block' or debilitate the learning process. Native language proficiency, language aptitude, attitudes and beliefs, affective variables, demographic features (age, gender), etc., are already well-established influential factors related to foreign language learning. The authors of this paper actually attempt to scrutinize the affective variables i.e. anxiety, motivation and self-esteem among university students-learners of English and Spanish as Foreign language. Stephen Krashen employs those factors i.e. variables in the so-called Affective Filter and proposes an Affective Filter Hypothesis according to which, affective variables such as motivation, self-confidence and low anxiety can play a facilitative role in successful second language acquisition. Low motivation, low self-esteem, and anxiety, on the other hand, can work together to 'raise' an affective filter and form a 'mental block' that prevents comprehensible input from being used for acquisition (De Bot, Lowie and Verspoor, 2005: 36). The paper presents testing of the Affective Filter Hypothesis by surveying group of students in order to determine the presence of anxiety, to evaluate the level of motivation and self-esteem and analyze their influence over the students' achievement and success, thus confirming or refuting Krashen's Affective Filter Hypothesis.

Key words: *Affective variables, Foreign language learning, Affective Filter Hypothesis.*

Students' experience with hybrid learning – Advantages and challenges

Marija Stevkovska, ELT Department,

Faculty of Education, International Balkan University

Marijana Klemenchich, ELT Department,

Faculty of Education, International Balkan University

Abstract

In order to overcome the challenges of the Covid-19 pandemic during the academic year of 2021-2022 the International Balkan University (IBU) adopted a hybrid educational mode, combining face-to-face classes for local students with online classes for the foreign students. This article aims to examine university students' experience with hybrid English classes with large groups in order to help teachers design more effective hybrid classes. A cross-sectional study with 300 students was conducted to answer the three research questions: 1) What are the main advantages of hybrid classes? and 2) What are the main disadvantages of hybrid classes? The greatest advantages were flexibility of time and space, cost-effectiveness and self-directed learning. Both groups like the fact that hybrid learning enables them to study at their own pace, by watching the recorded Zoom meetings at a time and place convenient for them. The two groups mentioned sound problems as one of the greatest disadvantages of hybrid classes with large groups, as well as lack of communication between teachers and students and between online and F2F students. Technical problems were no longer a major concern, although they occasionally disrupted the learning process. A conclusion can be drawn that the advantages of the hybrid model outweigh its disadvantages both for the online and the face-to-face students.

Key words: hybrid learning, university students, advantages, challenges, large classes, pandemic.

ABSTRACT

Stimulation of Active Visual Perception Through the Visual Arts in Teacher

Raunik Kirkov, M., Sulejmani, E., Ahmenti, B.,

Faculty of Pedagogy "St. Kliment Ohridski"

Abstract

Contemporary educational concepts define the acquisition of a system of knowledge, social awareness and cultural identity as an imperative in building competencies of future teachers. An integral component of any educational program is the implementation of content that ensures the acquisition of both cognitive and emotional abilities (Rose, 2001; Foster et al. 2004). The need for children to "learn to see" refers to a whole system of procedures and methods that enable the active visual perception of primary school students to be encouraged, supported and developed. In order to achieve this goal, meta-cognitive skills of student-future teachers are the basis of this competence: the modern teacher is the one who observes, designs, evaluates. In the same time, teacher need to achieve a high level of visual literacy to literate and to encourage active perception in pupils. The purpose of the qualitative research is to analyze influence of the active visual perception in the field of visual art expression among the students of the Faculty of Pedagogy "St. Kliment Ohridski" in Skopje. We examined is there the difference between the achieved active visual perception of students-future teachers and students' attitudes towards its achievement. The research has a theoretical and empirical character, so we applied the research methods: theoretical analysis, descriptive method, comparative method. We analyzed observation, documenting, selection, generalization, abstraction. We use several research instruments: -Questionnaires - Analysis of the achieved results of the course "Basics of Visual Art Education". Main findings confirmed that the success of students in the subject "Basics of Visual Art Education" are directly related to the implementation of their active visual perception. We can conclude: students have an average awareness of own level of achieved active visual perception. Our recommendation is that the process of active visual perception has to become an integral part of not just one, but in other subjects of university curricula. Implementation of process in the art education of students - future teachers provides continuous benefit and competencies in building a quality educational process. The possibility to use active visual art perception is in its capacity as methodological procedure, can initiate visual art solutions with high visual, conceptual and artistic results.

Key words: Active Visual Perception, Visual Arts, Teacher Education, Students – future teachers.

The Struggle and Motivation for Mathematics Learning: Students' Perspectives from the TIMSS 2019 Data

Linda Salihu,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

The recognition that too many students do not enjoy mathematics as a subject is an issue of concern that should be addressed. Research has shown that students' experiences while learning will shape for better or worse their confidence, motivation, and perceptions of their own capabilities. Therefore, the challenge for the teachers is to understand students' eagerness or reluctance to learn. It has been suggested that when struggles and difficulties arise in mathematics learning at the first primary grades and further persist in the later grades they are likely to have very detrimental effects in both cognitive and affective outcomes. More specifically, students' difficulties in learning mathematics can significantly reduce students' motivation and confidence, because it is hard to maintain keen interest and expend great effort in learning and completing the task if the outcome is invisible or unsatisfactory. The aim of this study is to explore the impact that level of mathematics achievement has on students' level of motivation to learn. Moreover, the predictive relationships between these factors and instructional clarity in mathematics lessons are in focus of this study. Data from the Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS) 2019 for Kosovo are used to conduct the analyses. This was the first time that Kosovar fourth-grade students participated in the study. A total of 4496 fourth-grade students (49% girls and 51% boys) from 145 schools in Kosovo participated in TIMSS 2019. Findings revealed that although students' achievement in mathematics is not satisfactory (average achievement 444, SE = 3.0), about 78% of them declared that they like very much learning mathematics. Students' math achievement level has a significant effect on motivation to learn ($p < .001$). The levels of mathematics achievement and instructional clarity in mathematics lessons uniquely predicted the students' level of motivation. It can be concluded that despite the low achievement in mathematics, majority of students like mathematics. The findings have implications in the teachers' instructional practices. Knowing that motivation is a driving force of human learning, teachers have to use it as a very important resource to improve the students' learning outcomes in mathematics.

Keywords: achievement, motivation, mathematics, difficulties, pedagogy

ABSTRACT

Using Edutainment for Improving Academic Performance

Prof. Dr. Agim Poshka,
South East European University

Abstract

Edutainment is a combination of education and entertainment in educational settings in order to educate, increase acquisition, fight biases and stereotypes but also raise awareness regarding the value of education, rights of minority and vulnerable groups in our societies. It is a new field in our educational setting and it aims to serve and train students in writing and designing storyboards, educational videos and games for the sole purpose of making teaching and learning enjoyable and exciting but also educational and purposeful. Edutainment is an opportunity to engage and motivate particular target groups and give access to experiencing communication through the digital tools and skills. In this line, the paper analyses modes, learning preferences and beliefs in regards to effective cognitive processes in education. Throughout the paper a number of multimedia models are presented starting from radio and TV segments which were the founders who also first launched the approach. The study reflects a list of successful segments that can be used in our local context and serve for education purposes. It is believed that Edutainment will be a core teaching skill in the digital era and the academic discourse is needed in our current educational setting.

Keywords: Edutainment, teaching methodology, digital era, multimedia.

Technology-enhanced second language reading environments and learner motivation

Dr. Halil Asllani,
University of Prishtina

Abstract

Second language learning and technology is an area of inquiry that has received specific attention in applied linguistics ever since the emergence of digital learning environments. Radical changes brought by unprecedented technological developments in general, and inevitably, in education and language learning, in particular, have led researchers and professionals to significant contributions in theory, research and practice, hence, providing reliable and useful findings in quest of finding effective second language learning methods and strategies. This study presents findings on motivation as a part of a study that aimed at investigating effects of different multimedia annotation modes on second language reading comprehension and incidental vocabulary learning. Specifically, part of the study focused on finding whether digital learning environments, i.e., use of multimedia annotations while reading English texts on a computer screen, are more motivating compared to non-multimedia reading environments. The study was based on a quantitative-deductive methodology using a between-subjects design. A close-ended motivation questionnaire was used as the principal data collection instrument. All experimental groups that read English annotated texts under different conditions showed a positive attitude towards the use of technology-enhanced reading environments. Yet, not all groups showed the same degree of improvement of second language reading comprehension and vocabulary learning. Although motivation increased while reading in technology-rich environments, that did not imply better performance on post-tests. The results indicate that motivation alone does not guarantee facilitation, therefore, if we are to consider positive pedagogical implications, we must design digital learning environments that suit particular learners' needs, based on sound empirical research. Further investigation is recommended to better understand the complex nature of learner motivation and digital learning environments.

Keywords: technology-enhanced learning, second language reading, learner motivation.

ABSTRACT

Analysis of mathematics achievements and students' skills through the stem project-based learning. A case study

Njomza Selimi Pllana and Eda Vula,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

The integration of Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) gives an opportunity for students to understand real-world problems based on those interdisciplinary subjects. STEM project-based learning (PBL) is a teaching strategy, which in this study aims to engage students in an active learning and practical context. In particular, the case study explored the impact of STEM, PBL on students' skills and their achievement on the topic of geometry while they were involved in designing and implementing "the smart house". Participants in the research are ten students of the "Technicians Club" of an urban high school, who, through a questionnaire conducted with the students at this school, have expressed interest in being part of the research. The study was conducted in the creative space of the school, which is furnished with technological equipment, such as 3D printer, Laser Cutter, Arduino Uno and other tools. The data included in-class observations, a knowledge test and a questionnaire with open-ended questions to analyze the student's reflections on their involvement in the project. The analysis of the data shows that the students have been creative, have collaborated with each other, have expressed the ability to research new models of architecture and a willingness to learn new tasks from technology. Meanwhile, knowledge of geometry, and its application during project work, has helped them to be very successful in solving the problems of geometry.

Key words: STEM education, project-based learning, case study, mathematics achievement.

The impact of math trail through the MathCityMap app on raising students' motivation to learn math

Melekije Kadriu,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

There is a constant attempt to make reforms in schools so that the learning process will be fun and students can learn the practical way of math and not just memorize the textbooks. The observation and direct research from students enabled them to see math being applied in daily life and realize the importance of the subject. To see and apply math in practice makes it more attractive and increases the curiosity of students. The realistic approach supports the idea that mathematics should be interrelated with the context of everyday life. Furthermore, children are more attracted to technology nowadays and this makes us realize that reforms in education must include technology in the teaching and learning process. The aim of this research is to analyze the influence of math trails around the city of Prishtina through the application MathCityMap increasing the motivation of students to learn math. Therefore, this research is used to answer the question: "How does math trail through the MathCityMap affect the motivation of students to learn math?" The sample of this research is the students of eighth grade from private school 'Akademia Ora'. The instruments that were used during this research are the Situational Motivation Scale, the questionnaire with open-ended questions, and the lists of observations. The results of this research show that students have a high motivation to be part of the math trail and were satisfied with this type of learning through the application MathCityMap, solution of problems regarding the application of math, and learning through outdoor activities have contributed to students' motivation to learn math.

Keywords: motivation, technology, math trail, realistic approach

ABSTRACT

Effects of Critical Thinking on the assessing learning outcomes in lower secondary schools

Ruzhdi Kadrija,

Universty "Fehmi Agani" in Gjakova

Abstract

Assessing students' progress in lessons and other educational activities they develop at school is a difficult and important pedagogical task. Through these activities teachers can strongly motivate their students to mobilize in the active acquisition of teaching knowledge. In this research we examine the impacts of the philosophical approach of Critical Thinking on the evaluation of students' learning outcomes, comparing them with the traditional practices of our schools so far. To argue our research hypothesis that the Critical Thinking innovative approach has also improved the knowledge assessment component, we also took the opinions of teachers and students from traditional and contemporary schools. These data collected through the survey were processed through the SPSS program and in the paper, we present them in percentages in various tables and graphs. Implementation of this training program in schools of the Gjakova Region has positive effects on improving practices for assessing students' knowledge and improving their learning outcomes. The findings of our research show that the opinions of students and teachers from Critical thinking schools are more positive about strategies and forms of assessing student knowledge compared to students and teachers of traditional schools.

Keywords: assessment, critical thinking, formative assessment, motivation of students active learning.

Understanding and solving proportion problems throughout of class practices

Arbnora Arifi Ahmeti, Sevdije Krasniqi,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

In recent years, learning through out-of-class practices is being considered as a future approach to mathematics education. This approach, although new in application, has long been suggested by researchers in this field. This collaborative action research, using case study as a design, has aimed to see the influence of out-of-class practices while understanding and solving proportion problems. The study was conducted through the involvement of students in some activities outside the classroom environment, which are related to their daily experiences. Participants in the study were all seventh grade students, with their teacher being one of the researchers in this study. The school where the research was conducted is a non-public school in the municipality of Prizren. As a tool for data collection, pre-test and post-test were used to see students' achievements in mathematics, before and after out-of-class practices. In order to examine the advantages and challenges of using practices outside the classroom, the individual reflections of students after each activity were analyzed. The results showed that out-of-class practices have influenced not only the increase in students' success, but also their attitudes towards mathematics, implying that they see mathematics more closely to themselves and as very important in solving problems in everyday situations.

Keywords: out-of-class practices, proportion, students' attitudes.

ABSTRACT

Reciprocal Links between Achievement Emotions and Academic Performance: A Conceptual Replication Study

Ferkije Pervetica,

Univeristy of Ludwig Maximilian

Abstract

Achievement emotions have a strong impact on academic performance. Reciprocally, academic performance has a strong impact on the development of discrete achievement emotions (i.e., enjoyment, pride, anxiety, anger, boredom, and shame). These effects are found to be highly significant in math across five annual waves (Pekrun et al., 2017). To see if these results are replicable on a smaller time frame (i.e., one academic year) and smaller sample (N=1485 secondary school students), using the same models driven by the same theory (i.e., control-value theory of achievement emotions), but different instruments (i.e., class-specific emotions and math grades), the present study aimed to provide a conceptual replication of the research findings of Pekrun et al. (2017). The current study used the structural equation modeling approach for testing six models of reciprocal effects between discrete achievement emotions and academic performance in math and found the same results as Pekrun et al. (2017). There were a few limitations in the present study: the measures were collected via self-report and the subjects could be biased when reporting the perceived levels of the emotions due to social desirability, furthermore the anxiety model showed a poor fit in the incremental fit indices. Therefore, it may be beneficial for future research to incorporate multiple measures of the respective variables. Despite the limitations, these findings have major implications for school settings, suggesting that emotions that students experience before, during, and after the math course cause their performance to be high or low in math depending on the valence of emotions themselves (i.e., positive vs. negative emotion). At the same time, students' performance causes the development of distinct emotions, which play a major role in humans' health, overall functioning, and well being. In addition, considering the replication crisis in psychology (Maxwell et a., 2015) and together with it the undermined belief on the importance of psychological findings (Amrhein et al., 2019), the current study sheds light on this aspect by generating evidence that these findings are replicable even after one and a half-decade of educational reforms in Germany.

Keywords: achievement emotions, math performance, academic achievement, control-value theory.

The impact of metacognitive strategies on improving students' academic achievement in solving contextual problems from geometry

Blerta Babatinca, Filloreta Vukshinaj,
Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

Connecting mathematics to the context of everyday situations is one of the overall outcomes of teaching and learning mathematics. Contextual problems are problems formulated in a specific context, the solution of which requires a high level of thinking and the involvement of a variety of procedures and strategies. This study examines the impact of metacognitive strategies on students' academic achievement for contextual problem solving. In particular, the solution of contextual problems related to the concept of flat figures surfaces was considered. The methodology of this research is action research with quasi-experimental design. The sample of the research were 34 tenth grade students of the non-public vocational high school of medicine "Rezonanca". Based on their success in mathematics, the students were divided into two groups, the control group and the experimental group. Data were collected through pre-test and post-test. Initially the pre-test was performed, and after 4 weeks of the intervention was performed the post-test. The results showed that the students of the experimental group who used the metacognitive strategies achieved better results than those of the control group, who relied only on general guidelines. It was also shown that contexts can lead to meaningful learning because students take an active role in the discussion by asking questions for clarification, explanation and reasoning.

Keywords: Metacognitive strategies, contextual problems, academic achievement.

ABSTRACT

Effectiveness of Peer Assessment on primary school student's performance in arithmetic skills

Verona Sylejmani and Fatime Hoxha,

Faculty of Education, University of Prishtina

Abstract

Peer assessment as an assessment technique plays a special role in student's education and its general performance. Therefore, the main purpose of this study is to examine its role and effect in student's arithmetic skills while solving different kind of tasks in classroom. Thirty-eight students of a fourth grade classroom of a private school were part of a research by using an intentional sample technique. During this study, two classes had different roles in a group. So, fourth grade (A) had the role of a control group and fourth grade (B) was an experimental group. Within two months those students have been constantly using peer assessment technique for each day of a week in mathematic lesson, mentored by their teacher. Control group received only a teacher assessment, while the experimental group had peer assessment and also teacher's assessment for the duties. The students' duties were analyzed each week to compare the relative effect of those two different assessments used in classroom. The results indicated that the students using peer assessment had benefits more than the students getting only teachers assessment and also increased their commitment as well as improved results in arithmetic duties. It also affected in increasing level cooperation while giving feedback to one another and the use of a student centred approach which enabled them to feel valued, important and fearless to share abilities and knowledges together to the increased cognitive, metacognitive awareness and also selfregulation in their learning. Conclusions and suggestions are provided accordingly. It is suggested that each teacher should incorporate peer assessment in their lesson hours in all of the subjects, but firstly to encourage themselves and then also their students on using it in that way of helping each-other on improving their skills not focusing on finding the false steps, mistakes and severely get criticized.

Keywords: arithmetic skills, feedback, peer assessment, primary students.

Abstracts in Albanian language

Psikoterapia e kohezionit të brendshëm: Një alternativë për të rritur performancën profesionale

Fitim Uka, Arlinda Gashi, Arian Musliu, Vanesa Sopjani, Albina Statovci, Albina Krasniqi, Veronë Perçuku, Diellza Gllugu, Irma Sadikovic, Lejla Cana & Adela Bajrami,

Univeristeti i Prishtinës

Abstrakt

Psikoterapia e kohezionit të brendshëm është një qasje e re dhe eklektike, që mes tjerash synon edhe intervenimin në sferën profesionale të individit: atë të edukimit dhe të performancës në punë. Koha dhe sistemet (intrapersonal, ndërpersonal, profesional dhe spiritual) janë konceptet kryesore të terapisë së kohezionit të brendshëm dhe në këtë perspektivë, konsiderohet që asnjë raport apo sistem nuk është i pavarur. Rjedhimisht, secili sistem e ndikon secilin në atë mënyrë që performanca në punë është e ndërvarur nga marrëdhënia e individit me veten, por edhe me të tjerët. Në këtë hulumtim është synuar që të identifikohet cila është ndërlidhja e sistemeve të tjera me sistemin profesional. Për të iu dhënë përgjigje pyetjeve dhe për të testuar hipotezat e teorisë së kohezionit të brendshëm, 853 pjesëmarrës (81% vajza) kanë kompletuar një pyetësor të strukturuar me pyetje që matin të gjithë faktorët që krijojnë sistemet e kohezionit të brendshëm. Modeli statistikor me të cilin është llogaritur ndërlidhja në mes të sistemeve në të tashmen ka treguar përshtatshmëri të mirë me vetëm CFI që është nën kriterin e përcaktuar: $h^2(4279) = 14252.71$, $p < .001$, CFI = 0.775, RMSEA = 0.055, SRMR = 0.074. Rezultat e modelit statistikor që ka testuar hipotezat e raporteve të ndërvarura kanë treguar që sistemi profesional ka ndërlidhje signifikante positive me sistemin intrapersonal ($r = .307$, $p < .001$), ndërpersonal ($r = .869$, $p < .001$) dhe sistemin spiritual ($r = .350$, $p < .001$). Rezultatet tregojnë që një intervenim i duhur terapeutik në aspektin profesional mund të realizohet vetëm në rast se përfshihen edhe sistemet e tjera. Implikimet praktike do të diksutohen.

Të arriturat akademike të adoleshentëve dhe mirëqenia subjektive: Roli i faktorëve shkollor

Merva Avdiu, Bleona Shatri,

Fakulteti Filozofik, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Mirëqenia subjektive i referohet mënyrës se si njerëzit vlerësojnë jetën e tyre dhe definohet si gjendje e përgjithshme e një individi në aspektin e mirëqenies (Diener, 1984). Së bashku me arritjet akademike janë tregues qendrorë të funksionimit pozitiv psikologjik (Suldo, Riley, & Shaffner, 2006). Ndërsa klima e shkollës bazohet në modelet e përvojave të njerëzve në jetën shkollore dhe pasqyron normat, qëllimet, vlerat, marrëdhëniet ndërpersonale, praktikatat e mësimdhënies dhe të nxënies dhe strukturat organizative (Cohen et al., 2009). Klima shkollore dhe arritjet akademike shoqërohen pozitivisht sepse një klimë e mirë shkollore është një parakusht për të mësuar (Thapa et al., 2013). Në këtë mënyrë edhe qëllimi kryesor i këtij hulumtimi është që të analizoj lidhshmërinë, dhe ndikimin e faktorëve shkollor në mirëqenien subjektive dhe në të arriturat akademike. Në këtë hulumtim kanë marrë pjesë 161 nxënës të shkollave të mesme të Mitrovicës, ku prej tyre 117 kanë qenë femra dhe 44 meshkuj, të zgjedhur me mostrim të qëllimshëm. Arritjet akademike janë matur me notën mesatare, ndërsa perceptimet e adoleshentëve për klimën në shkollë janë matur me pyetësin WHITS (Aldridge & Ala'i, 2013), dhe mirëqenia subjektive është matur me Shkallën për Mirëqenie Subjektive (HSWBS; Dalbert, 2003). Rezultatet tregojnë se ekziston ndërlidhje pozitive signifikante në mes të raporteve interpersonale të nxënësve me kënaqësinë me jetën. Madje kualiteti i këtyre marrëdhënieve ka ndikim në lidhshmërinë e nxënësve me shkollën. Edhe të arriturat akademike tregojnë një ndikim të moderuar në mirëqenien subjektive.

Fjalët kyçe: të arriturat akademike, faktorët shkollor, mirëqenia subjektive nxënësit

Strategjitë më efektive të mësimdhënies dhe mësimnxënies për edukim kualitativ nga perspektiva e mësimdhënësve dhe nxënësve (Poster Presentation)

Bch. Mergime Hyseni,

Universiteti i Prishtinës

Bch. Rinë Preniqi,

Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Mësimdhënia dhe mësimnxënia si procese paraqesin pjesë të rëndësishme të formimit dhe edukimit të nxënësve në aspektin intelektual, social, personal dhe profesional. Për një ardhme të suksesshme dhe të qëndrueshme të një shteti në zhvillim, kriter kyç paraqitet edukimi i gjeneratave të reja me metoda efektive të mësimdhënies dhe fokusi kryesor duhet të jetë tek metodat e duhura të mësimnxënies nga ana e nxënësve. Ky hulumtim përbëhet nga dy pjesë, të cilat trajtojnë dy aspekte të ndryshme, por të ndërlidhura, trajtim ky i cili do na sigurojë rezultate fitimprurëse për strategjitë e duhura të mësimdhënies dhe mësimnxënies dhe efektivitetin e tyre bazuar nga perspektiva e mësimdhënësve dhe nxënësve. Për arritjen e rezultateve dhe për kredibilitet të këtij hulumtimi, janë realizuar një numër i konsiderueshëm i pyetësorëve, nga të cilët një pjesë është realizuar me mësimdhënës dhe pjesa tjetër është realizuar me nxënës. Pyetësorët kanë përfshirë pyetje që na drejtojnë drejt strategjive më efektive të mësimdhënies dhe mësimnxënies, strategjive përmes të cilave niveli i edukimit kualitativ mund të jetë më i lartë, strategjive që mund të rezultojnë më pak të suksesshme në edukim kualitativ, aspektet e edukimit për të cilat kemi nevojë për përmirësim dhe ndërhyrje si shtet dhe c'do ndikonte në nxitjen dhe motivimin e mësimdhënësve dhe nxënësve për të krijuar një ambient për edukim kualitativ afatgjatë, nga perspektiva e mësimdhënësve dhe nxënësve. Konsiderojmë se të gjeturat e këtij hulumtimi janë mjaft aplikative, të rëndësishme dhe të nevojshme për analizim dhe strukturim të mëtejshëm. Ky hulumtim do ndihmonte audiencën përkatëse për aplikim të të gjeturave në mësimdhënie dhe mësimnxënie dhe konsiderojmë se aspektit edukativ në shtetin tonë do iu nevojitej një reformë e tillë.

Fjalët kyce: edukim kualitativ, strategji të mësimdhënies, strategji të mësimnxënies.

Shfrytëzimi i edukimit për STEM në përmirësimin e arritjeve të nxënësve në matematikë dhe zhvillimin e shkathtësive për jetë

Gentiana Imeraj,

Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Ky hulumtim në veprim ka shqyrtuar ndikimin e shfrytëzimit të STEM-it, në përmirësimin e arritjeve të nxënësve në lëndën e matematikës dhe zhvillimin e shkathtësive për jetë. Njëherësh, duke bërë ndërlidhjen e lëndës së matematikës me disiplina të tjera të shkencës, teknologjisë dhe inxhinierisë, me anë të aktiviteteve të ndryshme është synuar që tek nxënësit të zgjojë kërshërinë dhe interesimin për matematikën. Hulumtimi është realizuar me nxënës të dy klasave të nënta, me nga 20 nxënës në secilën klasë, të shkollës SHMU “Durak Ahmeti”, në Demjan, komuna e Gjakovës, ku kam punuar si mësime të lëndës së matematikës. Metodologjia e përdorur gjatë këtij hulumtimi është hulumtimi në veprim. Fillimisht është mbajtur një paratest për të vlerësuar njohuritë paraprake të nxënësve. Më pas është bërë ndërhyrje me një plan veprimi, i bazuar në edukimin për STEM dhe është mbajtur pastesti për të vënë në pah ndikimin e planit të veprimit, në përmirësimin e arritjeve të nxënësve në matematikë dhe zhvillimin e shkathtësive për jetë. Në fund, nxënësit kanë plotësuar një pyetësor për të vërejtur qëndrimet tyre në lidhje me edukimin për STEM. Ky studim vë në dukje kreativitetin e nxënësve gjatë aktiviteteve në lidhje me STEM-in, i cili ka ndikuar në zhvillimin e shkathtësive tek nxënësit, për të kuptuar më mirë konceptet matematikore në zgjidhjen e problemeve si dhe lidhjen e tyre me lëndët e tjera të cilat përfshihen në STEM. Rezultatet e këtij hulumtimi tregojnë rritjen e interesimit të nxënësve për matematikën nga krijimi i një mjedisi atraktiv dhe bashkëpunues, i cili është krijuar gjatë aktiviteteve.

Fjalët kyçe: Arritje në matematikë, bashkëpunim, kreativitet, STEM, zgjidhja e problemeve.

Zhvillimi i karrierës tek adoleshentët me aftësi të kufizuara në Kosovë

Kaltrina Haziri-Canolli,

MA Psikologji Organizative dhe Sociale, Kolegji AAB & Cand, MA, Psikologji Shkollore dhe e Këshillimit, Universiteti i Prishtinës

Doruntina Sojeva,

MA Psikologji Organizative dhe Sociale, Kolegji AAB

Abstrakt

Qëllimi i këtij hulumtimi ishte të studionte përzgjedhjen e karrierës tek nxënësit me aftësi të kufizuara në moshën parauniversitare dhe faktorët që ndikojnë në këtë përzgjedhje. Dhe në bazë të kësaj u parashtruan tri pyetje kërkimore P1: A kanë vendosur nxënësit me aftësi të kufizuara për karrierën që do ndjekin (drejtimin e shkollimit/në arsimin parauniversitar, si ndjehen në raport me zgjedhjet e tyre dhe cilët janë faktorët ndikues në marrjen e një vendimi për karrierë parauniversitare? Për hulumtimin e këtyre pyetjeve është përdorur dizajni kualitativ dhe metodat e këtij hulumtimi ishin: intervista gjysëm e strukturuar dhe studim rasti. Për të analizuar të dhënat u përdorur analiza tematike e intervistave, ku u identifikuan tri tema kryesore: vendimarrja në karrierë, faktorët ndikues në vendimarrjen në karrierë dhe ndjenjat e kënaqësisë së marrjes së një vendimi të tillë. Rezultatet treguan se nxënësit me aftësi të kufizuara kishin vendosur të vijojnë mësimin në shkollimin e mesëm, dhe faktorë të shumtë ndikuan në marrjen e një vendimi të tillë mbi karrierën parauniversitare.

Fjalë kyçe: nxënësit me aftësi të kufizuara, zhvillimi i karrierës, faktorët ndikues, kënaqësia

Arsim i bazuar në kompetenca, sfidat e mësimdhënësve në zhvillimin e kompetencave kryesore të të nxëniet te nxënësit

Msc. Arbnora Lladrovci,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Msc. Edona Vitija,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Msc. Cand. Ylberina Veliu,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Në të kaluarën në sistemin tonë arsimor ka dominuar të mësuarit teorik dhe riprodhimi i këtyre teorive, mirëpo sot kuptohet se njohuritë si të vetme nuk mjaftojnë për të përbulluar kërkesat e shekullit XXI. Këtu vjen në shprehje zhvillimi i kompetencave (njohuri, shakthtësi, vlera dhe qëndrime). Duke qenë kështu, fokusi i këtij hulumtimi janë sfidat e mësimdhënësve në zhvillimin e kompetencave të të nxëniet tek nxënësit. Prandaj qëllimi i hulumtimit është matja e sfidave të mësimdhënësve në procesin e përgatitjes së nxënësve kompetent. Planifikimi dhe realizimi i mësimdhënies kërkohet që të bëhet duke u mbështetur në rezultatet e të nxëniet për fusha kurrikulare (lëndë mësimore), me synim kryesor arritjen e kompetencave të parapara në shkallën përkatëse të kurrikulës, sekëndejmj rrjedh dhe pyetja kryesore e hulumtimit: “Sa është sfidues përgatitja e nxënësve kompetent?” Kurse, hipoteza e ngritur bazuar në literaturë është: “Për mësimdhënësit klasor është shumë sfidues përgatitja e nxënësve kompetent”. Hipoteza vërtetohet përmes testeve në programin SPSS (Pakoja statistikore për shkencat sociale). Ky hulumtim ka natyrë kuantitative me metodë jopropabilitare të përzgjedhjes së mostrës. Popullatën e studimit e përbëjnë mësimdhënësit klasor (N=137) të komunës së Fushë Kosovës, me ç`rast është marrë leje nga DKA për realizimin e hulumtimit. Instrumenti për mbledhjen e të dhënave është pyetësori elektronik i cili përmban pyetje demografike, pyetje që lidhen me njohuritë e responentëve, si dhe pyetje deklarative (shkalla Likert), kurse të dhënat janë analizuar përmes programit SPSS dhe testeve të ndryshme që ofron ky program (korrelacion, T-test, ANOVA etj.). Në pjesën e parë të këtij punimi është bërë shqyrtimi teorik i çështjes së ngritur, pastaj në pjesën e dytë është paraqitur pjesa empirike e punimit.

Fjalë kyqe: arsim, kompetenca, nxënës, mësimdhënës klasor.

Përdorimi i Mësimdhënies së Bazuar në Projekte (MBP) në qasjen STEM për përmirësimin e njohurive të nxënësve në gjeometri dhe zhvillimin e shkathtësive për jetë

Fortesa Sadikaj, Zana Rexhaj,

Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Programi arsimor, shkenca, teknologjia, inxhinieria dhe matematika (STEM) po shfrytëzohet si një qasje e së ardhmes në fushën e edukimit, e cila mundëson zhvillimin e shkathtësive të nevojshme të këtij shekulli. Në këtë hulumtim bashkëpunues është shqyrtuar nëse përdorimi i Mësimdhënies së Bazuar në Projekte (MBP) në qasjen STEM ka ndikim në përmirësimin e njohurive të nxënësve në gjeometri dhe zhvillimin e shkathtësive për jetë. Pjesëmarrës në hulumtim janë 20 nxënës të klasës së dhjetë në shkollën e mesme të lartë publike “Haxhi Zeka” në Istog, me mësimdhënëse, njërin nga hulumtueset e këtij studimi. Nxënësit janë përfshirë për 4 javë në realizimin e projektit “Ndërtimi i Urave”. Të dhënat e mbledhura nga vëzhgimi i bërë përmes listës së kontrollit, testi për matjen e arritjeve në gjeometri, dhe planet e projekteve të realizuara nga nxënësit, treguan se MBP ka ndikuar jo vetëm në rritjen e suksesit të nxënësve në zgjidhjen e detyrave nga gjeometria, por edhe në zhvillimin e shkathtësive për hulumtim, zgjidhje të problemeve dhe punë ekipore.

Fjalët kyçe: STEM, mësimdhënia e bazuar në projekte (MBP), gjeometri, shkathtësitë për jetë.

ABSTRAKT

Ndikimi i edukimit realist matematikor në aftësinë e nxënësve për të shtruar probleme matematikore

Arsa Pruthi, Mirlinda Shabani,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Shtrimi i problemeve matematikore është një proces i rëndësishëm në të nxënit aktiv të koncepteve matematikore. Ky proces kërkon riformulimin ose krijimin e një problemi matematikor nga eksperiencat e nxënësve dhe si i tillë kërkon nivel të lartë të menduarit kritik e kreativ. Përmes këtij hulumtimi është hetuar ndikimi i edukimit realist matematikor në aftësinë e nxënësve për të shtruar probleme me inekuacionet. Ky studim është bazuar në dizajnin eksperimental të qasjes cilësore të hulumtimit, kurse instrumentet e përdorura për mbledhjen e të dhënave janë para-testi dhe pas-testi. Pjesëmarrësit në këtë hulumtim paraqesin mostër të qëllimshme, ku janë përzgjedhur nxënësit e klasës së tetë nga një shkollë jopublike në Prishtinë. Gjithsej pjesëmarrës ishin 12 nxënës. Fillimisht, me nxënësit është zhvilluar para-testi për të matur njohuritë lidhur me konceptin e inekuacioneve si dhe me shtrimin e problemeve për këtë koncept. Pas ndërhyrjes me orë model sipas casjes së edukimit realist, është zhvilluar pas-testi për të matur ndikimin e saj në përmirësimin e aftësive të nxënësve për të shtruar probleme në lidhje me konceptin e inekuacioneve. Nga analiza e të dhënave u konstatua ndikimi pozitiv që ka edukimi realist matematikor në përmirësimin e aftësive të nxënësve në shtrimin e problemeve në situatat e gjysmë strukturuara dhe ato të strukturuara të shtrimit të problemit. Gjithashtu, një ndikim pozitiv u theksua në sasinë e detyrave të shtruara nga nxënësit.

Rregullimi Emocional drejt Suksesit Akademik: Emocionet Pozitive dhe Negative

Arian Musliu,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Emocionet, që nga definimi i tyre e deri më tani, janë kategorizuar si pozitive dhe negative. Kështu, pavarësisht emocionit të përjetuar, përshebull zemërim dhe dëshprim apo lumturi dhe krenari, efektet gjithnjë janë eksploruar nga perspektiva e përgjithshme e emocioneve pozitive dhe negative. Së fundi, hulumtues si Pekrun (2006) apo Frenzel dhe të tjerët (2017), sugjerojnë që secili emocion duhet të trajtohet si i veçantë për shkak se efektet e tyre janë të ndryshme në arritjet akademike. Duke injoruar evidencën egzistuese shkencore, akoma besohet që emocionet pozitive gjithnjë kanë efekte pozitive, gjersa emocionet negative gjithnjë kanë efekte negative në performancën akademike. Ky rishikim sistematik tregon për rregullimin emocional të emocioneve pozitive dhe negative. Gjithashtu tregon se kur emocionet pozitive kanë efekte negative dhe kur emocionet negative rezultojnë në arritje pozitive. Në fund, diskutohet për rëndësinë e rregullimit të emocioneve pozitive me qëllim zgjatjen e përjetimit të tyre, dhe rregullimin e emocioneve negative me tendencën për tu larguar sa më shpejtë nga situata e pakëndshme. Rëndësia e rregullimit të emocioneve dhe strategjitë më efektive do të diskutohen me qëllimin e krijimit të intervenimeve praktike në të ardhmen.

Fjalët kyçe: emocionet, pozitive vs negative, rregullimi emocional, performanca akademike.

ABSTRAKT

Motivimi, kompetencat dhe performanca e nxënësve (Poster Presentation)

Albana Zekaj,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Ky hulumtim synon të përcaktojë efektin e udhëheqjes dhe kompetencës në performancën e mësimit dhe implikimet e tyre në motivimin e të mësuarit të nxënësve në shkencat natyrore në shkollat e mesme. Motivimi i kompetencës është një teori që përqendrohet në idenë se njerëzit janë të shtyrë të angazhohen në aktivitete për të zhvilluar ose demonstruar aftësitë e tyre. Ne diskutojmë mënyrat në të cilat aspektet e motivimit akademik dhe social ndërveprojnë për të ndikuar në performancën akademike të nxënësve. Diskutohen marrëdhëniet ndërmjet proceseve motivuese akademike dhe sociale, si dhe se si proceset motivuese nga të dy fushat mund të ndërveprojnë për të ndikuar në rezultatet akademike. Ne diskutojmë gjithashtu motivimin nga këndvështrimi i faktorëve kontekstualë dhe proceseve të socializimit të shkollës që kanë potencialin të ndikojnë në motivimin e nxënësve dhe performancën pasuese. Në këtë drejtim, praktikat mësimore të mësuesve dhe marrëdhëniet ndërpersonale me nxënësit theksohen si faktorë potencialisht të fuqishëm që ndikojnë në motivimin dhe performancën e nxënësve.

Fjalët kyçe: nxënës, mësimit, motivim, kompetencë, performancë.

Paragjykimet kundrejt nxënësve me nevoja të veçanta

MA. Betim Bregovina,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Paragjykimet janë qëndrime negative të bazuara vetëm në anëtarësinë grupore. Ndërsa, nxënësit janë fëmijë dhe të rijnë, të cilët e ndjekin mësimin në institucione shkollore. Nevojat e veçanta janë: pengesa fizike, emocionale, intelektuale të cilat njerëzve, por në veçanti fëmijëve (nxënës) ua pamundësojnë funksionimin tipik. Hulumtimi është realizuar në një mostër kombëtare prej 767 respondent në 4 rajone të Kosovës Prishtinë, Mitrovicë, Pejë, Prizren, gjithsej në 10 shkolla. Kjo mostër është ndarë në dy pjesë. Të anketuar kanë qenë 98 mësimdhënës dhe 669 nxënës. Hipotezat e mia kanë qenë mësimdhënësit që kanë kontakt me nxënës me nevoja të veçanta do të kenë më pak paragjyime ndaj kësaj kategorie në krahasim me ata që nuk kanë kontakt me nxënës me nevoja të veçanta. Nxënësit që kanë kontakt me bashkëmohatar të tyre me nevoja të veçanta do të kenë më pak paragjyime ndaj kësaj kategorie në krahasim me ata që nuk kanë kontakt me bashkëmohatar me nevoja të veçanta. Personat që kanë familjarë me nevoja të veçanta do të kenë më pak paragjyime ndaj kësaj kategorie në krahasim me ata që nuk kanë familjarë me nevoja të veçanta. Rezultatet tregojnë se tek mësimdhënësit është vërtetuar hipoteza ime e parë që kontakti me nxënësit me nevoja të veçanta ndikon në uljen e paragjyimeve. Hipoteza e dytë që kontakti me bashkëmohatar me nevoja të veçanta i ulë para gjykimet, e cila është mbështetur. Hipoteza e tretë tregon se personat që kanë familjarë me nevoja të veçanta do të kenë më pak paragjyime ndaj kësaj kategorie në krahasim me ata që nuk kanë familjarë me nevoja të veçanta gjithashtu edhe kjo hipotezë është mbështetur. Nga mos kontakti e deri te kontakti me një familjarë me nevoja të veçanta, por kjo ndryshon kur numri i familjarëve dhe bashkëmohatarëve me nevoja të veçanta rritet.

Fjalët kyçe: Paragjyime, nxënës, nevojat e veçanta.

ABSTRAKT

Ndikimi i problemeve me bashkëmoshatarë tek paraqitja e shenjave të depresionit dhe ankthit tek adoleshentët e rinj

Vlerë Hyseni,

Univeristeti i Prishtinës

Abstrakt

Simptomat e depresionit dhe ankthit janë mjaftë të shfaqura tek adoleshentët kosovar mirëpo, ende nuk dihet saktë së si ndikojnë problemet sociale në paraqitjen e tyre. Problemet me bashkëmoshatarë vlerësohet të kenë impakt të madh tek adoleshentët dhe mund të lidhen me paraqitjen e simptomave të depresionit dhe ankthit. Për këtë arsye është bërë ky hulumtim ndër-seksional, qëllimi të cilit ishte të dihet cili është ndikimi i problemeve me bashkëmoshatarë tek paraqitja e depresionit dhe ankthit tek adoleshentët e rinj. Të dhënat janë marrë përmes pyetësorëve Young Self Report dhe Strengths and Difficulties Questionnaire nga një mostër prej 300 nxënësve të shkollavë të mesme të ulëta në Kosovë, moshë mesatare e të cilëve ishte 12.73 vjeç. Përmes regresioni të shumëfishtë linear është gjetë se problemet me bashkëmoshatarë, duke përfshi edhe problemet sociale, parashikojnë shfaqjen e simptomave të depresionit dhe ankthit, $F(2, 296)=176.981$, $p<.001$. Gjithash-tu përmes një T-testi është parë se ekzistojnë dallime gjinore ku vërehet një nivel më i lartë i simptomave të depresionit dhe ankthit tek vajzat. Megjithatë, është gjetë së këto dallime ekzistojnë edhe nëse kontrollohen problemet me bashkëmoshatarë, çka do të thotë se mund të gjenden shpjegime tjera për këtë dallim.

Fjalët kyçe: problemet me bashkëmoshatarë, depresioni, adoleshentë.

Theme 5: Early Childhood and Preschool Education and Intervention

Abstracts in English language

Early intervention in autism

Emi Shehi, Eni Agolli Xhafa,

Center of psychosocial services and treatments "TISS"

Abstract

The field of early intervention is vibrant, generating expectations that systematic, comprehensive, experientially based interventions will alter developmental trajectories and prevent secondary complications. This article reviews the benefits of early intervention especially for children with autism. When we say early intervention in childhood is about children 1-3 years old. In this period the children's brain is still development, that's means is more elastic (flexible) than olders ages. Because of this ``plastic brain stage``, the interventions can be more efficient in a long-term period and easily assimilated by the brain. Early intervention and education allow not only a better start but offer also a bigger opportunity to develop their self and the chance to develop their potential too. Autism spectrum disorder (ASD) refers to a lifelong condition that usually appears in late infancy or early childhood, and is characterized by social and communication deficits that impede optimal functioning. A growing body of evidence supports the value of early diagnosis and treatment with evidence-based interventions, which can significantly improve the quality of life of individuals with ASD as well as of their careers and families. In this study we have analyzed 50 children with ASD, 25 children at age 1-3 (early childhood) and 25 children at age +4. The progress is been documented every day during the intervention (A.B.A therapy) in children at age 1-3 and +4. The evidence suggests that the earlier the onset of intervention, the greater likelihood of an improved developmental trajectory. It is argued that early intervention is more cost and time efficient than a "wait and see" .These results provide further evidence that intensive behavior analytic intervention delivered at an early age is more likely to produce substantial improvements in young children with autism than common eclectic interventions, even when the latter are intensive. Therefore, the purpose of this review is to: 1) describe early interventions that have empirical support 2) provide readers with a brief background related to ASD. This information can provide professionals with information they can use to assist families who make critical and potentially life-changing decisions for children with ASD.

Keywords: Early interventions, autism, children, A.B.A.

The improvement of cognitive qualities through play in early childhood (Poster Presentation)

Elitë Bardhi,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstract

The early years of a child's life are critical to later development. The development of a child is a process of a change in behavior from being immature to mature, from simple to complex, from being addicted to being self-reliant. There are many critical skills that children need to develop to prepare for later developments, such as exploration, risk-taking, excellent motor skills, and gross motor development. These skills can be learned effectively through game-based activities. Given the nature of children, play is something natural that comes to them, therefore, lessons and learning process involving young children should be done through play. Play is important for the early childhood cognitive development – including child's ability to think, understand, communicate, remember, imagine and work out what might happen next. The aim of this study is to point out the impact on the improvement that play has in the cognitive qualities in early childhood. This was approached by gathering comprehensive background information through interviews with the child, parents and school teachers. This feedback session was mainly based on the evidence of applied the standardized tests by trained teachers and assistant that worked with children. The standard test that was conducted was The WISC Test (Wechsler Intelligence Scale for Children) which is an IQ test administered to children with the object to understand and determine the child's cognitive strengths and weaknesses. Results from this research enlightens better the importance of play and the way how cognitive qualities can be improved in the early childhood.

Keywords: early childhood, cognitive qualities, WISC test, play.

Abstracts in Albanian language

Të mësuarit e koncepteve shkencore përmes lojës te fëmijët 4-6 vjeç

Mimoza Bytyqi,
QE “Zgjimmi”

Abstrakt

Fëmijëria e hershme është faza ku fëmija përjeton zhvillim të hovshëm nga të gjitha fushat zhvillimore. Gjatë kësaj faze, truri i fëmijës ka nevojë të stimulohet me aktivitete praktike dhe të ndërveprojë me bashkëmoshtarë që të arrihet potenciali i plotë. Edukatorët e kopshteve luajnë një rol të veçantë në këtë proces duke dizajnuar aktivitete që e nxisin të nxënit përmes lojës. Qëllimi i këtij hulumtimi është zhvillimi i njohurive dhe inkurajimi i fëmijëve të eksplorojnë koncepte shkencore përmes aktiviteteve praktike të aplikuara përmes lojës. Hulumtimi në veprim me qasje cilësore ka ndihmuar në mbledhjen të dhënave për të analizuar ndikimin e lojës në zhvillimin e njohurive dhe të kuptuarit e koncepteve shkencore, te fëmijët e moshës 4-6 vjeç. Të dhënat janë mbledhur nga aktivitetet e krijuara në të nxënit e tre koncepteve shkencore: Tema I: Uji (ngjyra, shija dhe era); Tema II: Gjendja agregate e ujit dhe Tema III: Qarkullimi i ujit në natyrë. Hulumtimi u zhvillua në kopshtin “ZGJIMMI” në Gjakovë dhe të dhënat u mbledhën përmes videoxhirimeve dhe intervistës. Analizimi i të dhënave të mbledhura u bë duke koduar të dhënat cilësore dhe të paraqitura në formë tabelare, ndërsa të dhënat nga intervista u paraqitën në formë narrative. Në hulumtim është përfshirë grup moshë nga 4 deri në 6 vjeç. Gjithsej 28 fëmijë. Të dhënat nga hulumtimi raportuan se loja ka ndikim pozitiv në përvetësimin e koncepteve shkencore tek fëmijët e moshës 4 – 6 vjeç, duke ndihmuar në zhvillimin e mendimit kritik. Gjithashtu, përdorimi i qasjes mësimdhënëse e bazuar në projekte ka ndihmuar që temat të shtrihen lirshëm në shtatë fushat kurrikulare.

Fjalë kyçe: Koncepte shkencore, kurrikulë, loja për të nxënë, mësimdhënie, parashkollor.

Efekti i shumëgjuhësisë në edukimin e fëmijëve parashkollorë (Poster Presentation)

Derya Birlayoli,

Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës

Abstrakt

Si një vend që ka përjetonë shumëgjuhësinë, shumëgjuhësia ka një ndikim të dukshëm në shoqërinë tonë. Shumëgjuhësia që hasim në jetën tonë të përditshme ndikon në jetën e njerëzve që nga lindja. Ky efekt reflektohet edhe në edukim. Me këtë studim është shqyrtuar efekti i shumëgjuhësisë në jetën arsimore dhe suksesin akademik të fëmijëve parashkollorë në Kosovë, i cili haset shpesh si në jetën e tyre arsimore ashtu edhe në jetën sociale. Studimi u hulumtua me metodë sasiore dhe pyetjet iu drejtuan mësuesve dhe prindërve me pyetësor. Studimi është realizuar në vitin akademik 2019-2020. Si rezultat i gjetjeve tona, shihet se fëmijët shumëgjuhësh gjenden shpesh në klasat parashkollore, këta fëmijët në disa lëndë ndryshojnë nga fëmijët e tjerë jo shumëgjuhësh ndërsa në disa lëndë nuk shfaqen ndryshime. Megjithatë, shumë nga edukatorët tanë argumentojnë se shumëgjuhësia do të ketë një ndikim pozitiv në jetën aktuale dhe të ardhshme të nxënësit, si dhe do të jetë e dobishme për zhvillimin e tij/saj. Sipas tyre, shumica e këtyre fëmijeve rezultuan të ishin më të sigurt në vetvete dhe më të prirur për të mësuar një gjuhë të huaj se të tjerët.

Fjalët kyçe: shumëgjuhësi, edukimi parashkollor.

